

Вступ.....	5
Тема 1. Кримінально-виконавча політика та кримінально-виконавче право України.....	12
Тема 2 Система органів установ виконання покарань України.....	16
Тема 3. Поняття та структура кримінально-виконавчих правовідносин.....	20
Тема 4. Правове регулювання та порядок виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі органом пробації.....	25
Тема 5 Правове регулювання та порядок виконання покарань, пов'язаних із проходженням військової служби.....	29
Тема 6. Правове регулювання та порядок виконання покарання у виді арешту.....	32
Тема 7. Правове регулювання та порядок виконання покарання у виді обмеження волі.....	35
Тема 8. Правове регулювання і порядок виконання запобіжного заходу у виді тримання під вартою.....	43
Тема 9. Класифікація засуджених до позбавлення волі, направлення, прийняття, розміщення, переведення та облік засуджених в установах виконання покарань.....	45
Тема 10. Режим та умови відбування покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях.....	55

Тема 11. Праця та соціально-виховний вплив на засуджених до позбавлення волі як засоби виправлення та ресоціалізації.....	59
Тема 12. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях різних рівнів безпеки різними категоріями засуджених.....	63
Тема 13. Правові підстави і порядок звільнення засуджених від відбування покарання. Соціально-правова допомога, контроль та адміністративний нагляд за особами, звільненими від відбування покарання.....	67
Приклади тестових завдань модульного контролю	72
Орієнтовні питання підсумкового контролю (іспиту) з навчальної дисципліни.....	113
Список рекомендованої літератури.....	118

Вступ

Предмет вивчення навчальної дисципліни полягає в комплексі теоретичних та практичних знань щодо актуальних проблем кримінально-виконавчого права та правозастосовної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: конституційне, кримінальне, кримінально-процесуальне, адміністративне, цивільне, сімейне, трудове право, оперативно-розшукова діяльність, кримінологія.

Викладання навчальної дисципліни «Кримінальне виконавче право» передбачає загальну та спеціальну мету.

Загальна мета передбачає:

- 1) формування у здобувачів вищої освіти науково обґрунтованих уявлень про сучасні проблеми кримінально-виконавчого права та кримінально-виконавчої системи України;
- 2) можливість самостійного комплексного вивчення кримінально-виконавчого законодавства України, що регулює систему кримінально-виконавчих правовідносин у сфері виконання та відбування різних видів кримінальних покарань.

Спеціальна мета передбачає:

1. формування у здобувачів вищої освіти теоретично і емпірично обґрунтованих уявлень про актуальні проблеми кримінально-виконавчої політики та права;

2. відпрацювання теоретичних та практичних навиків щодо особливостей виконання різних видів

кримінальних покарань, порядку звільнення від відбування покарання, як основи для розроблення нормативних актів та прийняття управлінських рішень;

3. вироблення навичок аналізу норм та інститутів кримінально-виконавчого законодавства України, кваліфікованого застосування їх на практиці.

Перелік компетентностей:

- інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі та проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

- загальні компетентності:

- 1) здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- 2) здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- 3) здатність планувати та управляти часом.
- 4) знання та розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності;
- 5) здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- 6) здатність спілкуватися іноземною мовою;
- 7) навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- 8) здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- 9) здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;

- 10) здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- 11) здатність бути критичним і самокритичним;
- 12) здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- 13) здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- 14) вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- 15) здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні компетентності: обсяг повноважень (прав та обов'язків) юриста-спеціаліста або посадової особи, встановлених законом або статутом органу (організації); наявність певних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків, постійне їх оновлення, вдосконалення. Юрист повинен стежити за новітніми досягненнями вітчизняної та зарубіжної науки й практики, які належать сфери його професійної діяльності, з тим, щоб постійно збагачувати ними свою діяльність; здатність юриста діяти, виконувати свої професійні обов'язки на основі правового досвіду – особистого, колективного, територіального.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

1) надання здобувачам вищої освіти можливостей ознайомлення на лекціях із новітніми науковими та методичними досягненнями в сфері кримінально-виконавчого права;

2) створення оптимальних організаційних і методичних умов для самостійного вивчення навчальної дисципліни;

3) закріплення на семінарських заняттях знань про основні теоретичні та практичні проблеми кримінально-виконавчого права.

Значення «Кримінально-виконавчого права» полягає в тому, що його предмет дає можливість комплексного оволодіння теоретичними знаннями і певними правозастосовчими навичками у галузі правового регулювання виконання різних видів кримінальних покарань, які необхідні для кваліфікованого юриста-правознавця.

Навчання з дисципліни проходить у формі лекцій, практичних занять і самостійної роботи. Відповідна робоча навчальна програма передбачає проведення 16 лекцій і 16 практичних занять. Практичні заняття – одна з основних форм навчання, спрямована на формування в студента практичних навичок застосування теоретичних знань і чинного законодавства для виконання практичних завдань.

На практичних заняттях викладач ініціює обговорення попередньо визначених питань. Робота також передбачає доповіді за попередньо підготовленими рефератами. Викладач оцінює виступи студентів, їх активність у дискусії, рівень знань та уміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо.

На практичних заняттях викладач також організовує виконання практичних (вирішення

ситуативних завдань) і тестових завдань, до яких студенти повинні завчасно підготуватися. Успіхи студента з навчальної дисципліни визначають за допомогою контрольних заходів згідно з навчальним планом, з обов'язковим зарахуванням підсумкових оцінок за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), 100-бальною та ECTS.

Контрольні заходи передбачають поточний і підсумковий контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання рівня знань під час практичних занять та якості виконання самостійної роботи. Поточний контроль знань студентів на практичних заняттях викладач здійснює опитуванням із навчальних питань теми.

Під час поточного контролю на практичних заняттях, перевіряння тестових завдань і проведення підсумкового контролю враховують: рівень знань студента; самостійність та повноту відповіді; грамотність, логічність і послідовність викладу; вміння узагальнювати знання, давати точні формулювання, правильно користуватися понятійним апаратом, виконувати практичні завдання.

Також під час відпові студентів ураховують доречність застосування Законів України та інших нормативно-правових документів для виконання практичних і ситуаційних завдань.

Під час самостійної роботи студенти готують реферати або тези доповіді.

Підсумковою формою контролю є додатковий семестровий контроль. Його мета – перевірити рівень

засвоєння теоретичних знань, уміння застосовувати здобуті знання для виконання конкретних професійних завдань, а також самостійно працювати з науковою й навчальною літературою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

- знати:

поняття, цілі та задачі кримінально-виконавчої політики та законодавства України;

систему управління органами та установами виконання покарань;

методи впровадження міжнародних стандартів поводження із засудженими в кримінально-виконавчому законодавстві та практичну діяльність органів і установ виконання покарань;

проблемні питання виконання покарань не пов'язаних із позбавленням волі;

перспективи вирішення питань з удосконалення виконання покарань, пов'язаних із позбавленням волі;

проблеми правового регулювання та методи удосконалення звільнення засуджених від відбування покарання.

- вміти:

правильно правтлумачити та застосовувати норми чинного законодавства, що регулює призначення, застосування і виконання покарань;

використовувати у практичній діяльності закони, основні положення міжнародних норм і стандартів правозастосування поводження з ув'язненими;

логічно мислити, порівнювати, узагальнювати і аналізувати норм національного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів;

працювати з законами, підзаконними нормативними актами та спеціальною літературою.

Обмежений час на вивчення матеріалу та його великий обсяг вимагають від студентів систематичної та організованої роботи.

Методичні вказівки призначені сприяти студентам в успішному оволодінні програмою дисципліни.

Тема 1. Кримінально-виконавче право: загальна частина

План

1. Поняття кримінально-виконавчого права.
2. Предмет і система навчальної дисципліни кримінально-виконавчого права.
3. Поняття і зміст кримінально-виконавчої політики України.
4. Суб'єкти формування та реалізації кримінально-виконавчої політики України.

Тема дискусії: Сутність та фактори кримінально-виконавчої політики України

В основі формування і розвитку правової системи держави, різних галузей законодавства, його правових форм і напрямків лежить соціальна політика. Вона відображає принципи, стратегію, основні напрямки та форми досягнення соціальних цілей, що стоять перед суспільством, його політичними і владними структурами. Загальна мета соціальної політики має складну ієрархію, яка залежить від характеру та спрямованості діяльності держави та її органів щодо реалізації цієї діяльності.

Один із таких напрямків — правоохоронна політика. В ній у концентрованому вигляді містяться завдання, принципи, стратегія, основні напрямки, форми та методи контролю держави за злочинністю. Ця політика має виражати та забезпечувати захист прав

і законних інтересів громадян України від злочинних посягань, адже відповідно до ст. 3 Конституції України «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю»... Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Правоохоронна політика спрямовує діяльність держави, її відповідних органів на профілактику злочинів та інших правопорушень, їх своєчасне відвернення та припинення, реалізацію відповідальності осіб, які скоїли злочини, виконання покарання щодо засуджених і досягнення його цілей.

Політика держави у цій сфері багатопланова і, насамперед, вона визначає основи кримінальної політики, яка являє собою заснований на об'єктивних законах розвитку суспільства напрямок діяльності державних і громадських органів з охорони інтересів народу від злочинних посягань, виконання заходів державного примусу до осіб, які їх вчинили, а також заходів з попередження злочинів.

Кримінальна політика поділяється на кримінально-правову, кримінально-процесуальну та кримінально-виконавчу.

Кримінально-правова політика – напрямок діяльності законодавчих і правозастосовних органів щодо створення кримінального законодавства, криміналізації та декриміналізації, пеналізації та депеналізації, диференціації кримінальної відповідальності.

Кримінально-процесуальна політика – напрямок діяльності правотворчих і правозастосовних органів зі створення і застосування форм реалізації кримінального закону на всіх етапах його дії.

Кримінально-виконавча політика – напрямок діяльності державних і громадських органів у галузі виконання кримінальних покарань.

Кримінально-виконавча політика не є особливою політикою, а є частиною єдиної політики держави і безпосередньо впливає з кримінальної політики. Водночас, вона впливає на кримінальну політику. Це передусім відноситься до визначення системи покарань, окремих їх видів, до практики призначення покарань. У кінцевому підсумку політика у названій сфері впливає на правоохоронну політику в цілому і частково на прийняття рішень щодо профілактики рецидивної злочинності, адаптації осіб, які відбули покарання, і надання їм допомоги.

Сучасні проблеми кримінально-виконавчої політики України обумовлені відсутністю в українській науці і соціальній практиці адекватного уявлення щодо поняття й сутності цієї політики як соціально-правового явища. Щоб відповісти на ці запитання, з'ясуємо сутність, цілі, завдання, функції, зміст, суб'єктів і форми реалізації кримінально-виконавчої політики України.

Аналізуючи зміст кримінально-виконавчої політики, передусім варто зупинитися на термінології, що застосовується в юридичній літературі щодо зазначеної тематики. Традиційно, відповідно до

найменування галузі законодавства, вона мала назву «виправно-трудова політика». Але цей термін після внесення остаточних змін на початку 90-х років ХХ ст. у систему покарань перестав відповідати своєму змістові, оскільки із виправно-трудового законодавства виключені вислання і заслання, призупинені такі види кримінально-правового впливу, як умовне засудження до позбавлення волі й умовне звільнення з місць позбавлення волі з обов'язковим залученням до праці. Сьогодні, з точки зору діючого законодавства, заходи виправно-трудового впливу в повному обсязі застосовуються лише під час виконання позбавлення волі. Отже, норми чинного виправно-трудового законодавства носять переважно кримінально-виконавчий характер. Крім того, словосполучення «виправно-трудова політика» і відповідна галузь права орієнтують, передусім, на залучення засуджених до праці під час виконання кримінальних покарань.

Шановні студенти, у чому, на вашу думку, полягає зміст кримінально-виконавчої політики України та які фактори її формування?

Теми рефератів

1. Наука кримінально-виконавчого права.
2. Місце кримінально-виконавчого права в системі права.
3. Фактори формування кримінально-виконавчої політики.

Тема 2. Система органів та установ виконання покарань України

План

1. Соціальне призначення та завдання органів і установ виконання покарань.
2. Види органів та установ виконання покарань.
3. Взаємодія органів та установ виконання покарань з іншими правоохоронними органами.

Тема дискусії: Шляхи реформування кримінально-виконавчої служби

Проголошення в Конституції України правовою державою стало каталізатором удосконалення законодавства, функціонування системи органів виконавчої влади та правосуддя з метою забезпечення прав людини. Це знайшло своє втілення в офіційно проголошеному курсі на інтеграцію до Європи, реалізація якого передбачає приведення норм і стандартів внутрішнього життя нашого суспільства у відповідність до норм і стандартів Європи.

Важливою складовою цього процесу є реформування кримінально-виконавчої системи. Послідовні дії центральних органів виконавчої влади на виконання законів України, рішень Президента України, Кабінету Міністрів України та рекомендацій Ради Європи, дали змогу досягти позитивних зрушень, зокрема, гуманізувати процес виконання та відбування покарань, вивести установи виконання покарань із

підпорядкування Міністерства внутрішніх справ, вдосконалити форми психолого-педагогічного впливу на засуджених, поліпшити комунально-побутове та медико-санітарне забезпечення осіб, які тримаються в місцях позбавлення волі, сформувати основу первинної професійної підготовки персоналу. Але у зв'язку з недостатнім бюджетним фінансуванням деякі заходи були виконані не в повному обсязі та виникла нагальна потреба в подальшій підтримці реформування кримінально-виконавчої служби.

Вдосконалення механізму правового регулювання діяльності кримінально-виконавчої служби має відбуватися, зокрема шляхом приведення нормативної бази щодо діяльності органів і установ виконання покарань, слідчих ізоляторів у відповідність із національним законодавством, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.), практикою Європейського суду з прав людини та Європейськими пенітенціарними правилами.

У цьому контексті варто відзначити важливу роль Міністерства юстиції в формуванні та реалізації державної правової політики, забезпечення у визначеній сфері дотримання прав і свобод людини і громадянина: реформування кримінальної юстиції та системи відбування покарань визначено Міністерством юстиції одним із головних пріоритетів на 2009 рік.

Міністерство юстиції як головний розробник проєктів законів, що подаються на розгляд Парламенту Президентом та Урядом у сфері прав людини, відносин між державою та громадянином, кримінально-правової

політики, вже здійснило певний обсяг робіт та напрацювало цілу низку важливих ініціатив, спрямованих на виправлення ситуації та приведення умов тримання осіб у місцях позбавлення волі до європейських стандартів.

Так, зокрема, Мін'юстом розроблено та подано на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на період до 2017 року».

Зазначений проєкт спрямовано на подальше реформування кримінально-виконавчої служби України, вдосконалення діяльності установ виконання покарань шляхом створення умов для виправлення засуджених, здобуття ними освіти та набуття професії, їх соціальної адаптації в суспільстві, приведення умов тримання осіб, узятих під варту, та які відбувають покарання відповідно до вимог Європейських пенітенціарних правил, організацію діяльності кримінально-виконавчої інспекції на засадах пробації, підвищення престижу професії працівника кримінально-виконавчої служби.

Свій вагомий внесок у законодавче втручання питань реформування кримінально-виконавчої системи Міністерство юстиції реалізувало також шляхом розробки проєкту Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України щодо діяльності Державної кримінально-виконавчої служби

України», яким було внесено зміни до 40 законодавчих актів України та 8 визнати такими, що втратили чинність.

Одним із шляхів сприяння процесу гуманізації кримінально-виконавчої системи є впровадження елементів пробації, подальше вдосконалення діяльності установ виконання покарань шляхом створення умов для виправлення та ресоціалізації засуджених, здобуття ними освіти та набуття професії, їх соціальної адаптації в суспільстві.

На сьогоднішній день в Україні зроблено певні кроки у напрямку створення національної моделі пробації як на рівні наукового супроводу таких реформ, так і в законодавчому забезпеченні (у Верховній Раді України зареєстровані проекти Законів України «Про пробацію» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гуманізації кримінального законодавства та організаційно-правових передумов впровадження пробації)»).

Шановні студенти, чи є, на вашу думку, вжиті заходи щодо реформування Кримінально-виконавчої служби ефективними та які заходи ще необхідно вжити для удосконалення її діяльності?

Теми рефератів

1. Структура Кримінально-виконавчої служби України.

2. Департамент пробації Міністерства юстиції України.

3. Відділ інспектування дотримання прав людини в пенітенціарних закладах.

Тема 3. Поняття та структура кримінально-виконавчих правовідносин

План

1. Загальні поняття правореалізації та правовідносин у контексті кримінально-виконавчої діяльності.

2. Поняття кримінально-виконавчих правовідносин.

3. Склад кримінально-виконавчих правовідносин.

4. Юридичні факти в кримінально-виконавчих відносинах.

Задачі

1. З., який відбував покарання у виді позбавлення волі в колонії середнього рівня безпеки, та О. звернулися до адміністрації колонії з проханням дозволити їм реєстрацію шлюбу. Яке рішення повинен прийняти начальник колонії?

2. Засуджений до позбавлення волі К. відмовився від участі у виборах народних депутатів України, за що начальник відділення застосував до нього стягнення.

Дайте правове оцінювання поведінці засудженого та діям начальника відділення.

3. Засуджений до обмеження волі П. звернувся до начальника виправного центру з письмовою заявою дати йому дозвіл на виїзд за межі виправного центру в найближчі вихідні дні для участі у виборах сільського голови. Начальник виправного центру відмовив засудженому в цьому, мотивуючи своє рішення тим, що права брати участь у виборах сільських голів у осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі, немає. Чи правильне рішення прийняв начальник виправного центру?

4. Засуджений до позбавлення волі Б. звернувся до начальника колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання із заявою про надання йому можливості поїхати до місця його проживання з метою укладення угоди купівлі-продажу автомобіля, який належить йому на праві приватної власності. Як повинна бути розглянута заява засудженого?

5. Засуджений до позбавлення волі Г. направив письмове звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, в якому прохав Уповноваженого внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про надання щорічних відпусток засудженим до позбавлення волі, що відповідало б Конституції України та міжнародним документам. Чи мають право засуджені до позбавлення волі звертатися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини? Яку відповідь повинен дати Уповноважений Верховної Ради України з прав людини засудженому

Г.? Які міжнародні документи передбачають право працюючих засуджених на відпустки?

6. Начальник відділення нагадав засудженому Р., який відбував покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії мінімального рівня безпеки, що коли він не буде перевиконувати норми виробітку, то адміністрація колонії не буде звертатися до суду з клопотанням про включення часу його роботи в колонії у загальний трудовий стаж. Поясніть правомірність дій начальника відділення.

7. Засуджений до позбавлення волі З. після направлення його в колонію середнього рівня безпеки відмовився від роботи в цій установі, посилаючись на те, що ст. 43 Конституції України забороняє використання примусової праці, а вироком суду для нього не встановлений обов'язок працювати в місцях позбавлення волі. Прокоментуйте поведінку засудженого З. Як вирішується питання залучення позбавлених волі до праці в міжнародно-правових документах?

8. Засуджений Б., який відбував покарання в колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, звернувся до начальника колонії з проханням дозволити йому відпустку для поїздки додому. На особистому прийомі в начальника колонії він пояснив, що бажає скласти іспити до вищого навчального закладу. Чи є в засуджених до позбавлення волі право на одержання вищої освіти?

9. Х., який відбував покарання у виді позбавлення волі у колонії середнього рівня безпеки,

написав звернення до Європейського суду з прав людини, в якому просив зобов'язати Державну кримінально-виконавчу службу направити його в іншу колонію, де поважалися б його честь і гідність. Враховуючи те, що засуджений Х. за захистом своїх прав під час відбування покарання у виді позбавлення волі до судів України не звертався, начальник колонії прийняв рішення його звернення до Європейського суду не направляти. Поясніть рішення начальника колонії у світлі положень Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод.

10. Г., умовно-дostroково звільнений від відбування покарання, звернувся до органів державної міграційної служби з проханням виготовити йому закордонний паспорт для виїзду в Грецію, для того, щоб побачитися з тяжко хворим сином напередодні складної операції. Начальник відділу міграційної служби відмовив Г. у виготовленні закордонного паспорта, пояснивши, що на час умовно-дostroкового звільнення відносно нього встановлюється іспитовий строк, і тому він не може залишити межі України. Чи правомірні дії начальника міграційної служби?

11. Засуджений П., який відбував покарання у колонії максимального рівня безпеки, звернувся до начальника колонії з проханням перевести його в безпечне місце, тому що він неодноразово отримував анонімні письмові записки з погрозою вбивства за те, що ним не повернуто картярського боргу. Яке рішення щодо забезпечення права засудженого на особисту безпеку повинен прийняти начальник колонії?

12. На будівельному комбінаті, де працювали окремі категорії засуджених, виникла пожежа, збитки від якої становили 170 тис. грн. З'ясувалося, що пожежа сталася тому, що засуджені К. і В., які виконували окремі види робіт на комбінаті, палили в цеху, а недопалки викинули у сміття, де були дерев'яні стружки. У зв'язку з цим начальник колонії видав наказ про перерахування з особових рахунків засуджених К. і В. грошових коштів будівельному комбінату для відшкодування збитків. Чи правомірні дії начальника колонії?

Теми рефератів

1. Інші види правовідносин, які виникають під час виконання покарання, їх взаємозв'язок із кримінально-виконавчими правовідносинами.

2. Юридичний та фактичний зміст кримінально-виконавчих правовідносин.

3. Особливості кримінально-виконавчих правовідносин.

Тема 4. Правове регулювання і порядок виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, органом пробації

План

1. Правові та організаційні засади діяльності органу пробації.
2. Правове регулювання та порядок виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
3. Правове регулювання та порядок виконання покарання у виді громадських робіт
4. Правове регулювання та порядок виконання покарання у виді виправних робіт

Задачі

1. Л. засуджено за ч. 1 ст. 140 КК України до позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням медичних послуг, на строк чотири роки. Після набрання вироком законної сили суд надіслав копію вироку разом із розпорядженням про його виконання уповноваженого органу з питань пробації. Які першочергові дії на виконання вироку повинен здійснити працівник уповноваженого органу з питань пробації?
2. С. засуджено за ч. 1 ст. 212 КК України до позбавлення права займатися підприємницькою діяльністю на строк три роки. Які органи та яким

чином повинні здійснювати контроль за діяльністю засудженого?

3. Г. засуджено за ч. 2 ст. 191 КК України до чотирьох років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з розпорядженням майном, на строк три роки. Як після відбуття основного покарання адміністрація кримінально-виконавчої установи повинна забезпечити подальше виконання додаткового покарання?

4. П. засуджено за ч. 2 ст. 139 КК України до позбавлення волі на строк три роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням медичних послуг, на строк три роки. Під час відбування основного покарання адміністрація кримінально-виконавчої установи призначила П. на посаду помічника лікаря в лікувальному закладі кримінально-виконавчої установи. Чи правомірні дії адміністрації кримінально-виконавчої установи?

5. Л. засуджено за ч. 1 ст. 286 КК України до штрафу розміром 850 грн із позбавленням права керування транспортним засобом на строк два роки. Під час виконання додаткового покарання від поліції надійшла довідка про порушення Л. заборони керування транспортним засобом. Як повинен діяти уповноважений орган з питань пробації після отримання письмової довідки про порушення засудженим вимог вироку?

6. Ю. засуджено за ч. 1 ст. 172 КК України до позбавлення права обіймати посади, пов'язані з вчиненням організаційно-розпорядчих обов'язків, на

строк два роки. Під час відвідування підприємства, на якому працює Ю., працівник уповноваженого органу з питань пробації з'ясував, що Юрченко продовжує обіймати посаду, у зв'язку з якою ним було вчинено злочин. Яким чином уповноважений орган з питань пробації повинен відреагувати на порушення вимог вироку?

7. К. та А. засуджено за ст. 251 КК України. К. призначено покарання у виді позбавлення волі на строк три роки з позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням ветеринарних послуг, на строк два роки. А. призначено покарання у виді позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням ветеринарних послуг, на строк три роки. Після відбуття К. двох років позбавлення волі, його було умовно-достроково звільнено судом від відбування позбавлення волі та позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням ветеринарних послуг. А. також було умовно-достроково звільнено судом від відбування покарання у виді позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням ветеринарних послуг. Чи правомірні дії суду?

8. З. засуджено за ч. 1 ст. 273 КК України до двох років позбавлення волі з позбавлення права обіймати посади, пов'язані із забезпеченням безпеки на вибухонебезпечних підприємствах та у вибухонебезпечних цехах, на строк три роки. Після відбуття основного покарання засудженого було взято на облік уповноваженим органом з питань пробації.

Строк відбування основного покарання зараховано до строку відбування позбавлення права обіймати посади, пов'язані із забезпеченням безпеки на вибухонебезпечних підприємствах та у вибухонебезпечних цехах. Чи правомірне в цьому випадку зарахування строку відбування позбавлення волі до строку додаткового покарання?

9. Л. засуджено за ст. 287 КК України до штрафу розміром і 1 000 грн із позбавленням права обіймати посади, пов'язані з відповідальністю за технічний стан або експлуатацію транспортних засобів, на строк два роки. Уповноважений орган з питань пробації направив адміністрації підприємства, де працює Л., копію вироку суду та інші необхідні документи. Які дії повинна вчинити адміністрація підприємства на виконання вимог вироку?

10. П. засуджено за ч. 1 ст. 323 КК України до позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з виховною роботою неповнолітніх, на строк два роки. Після того, як засудженого взято на облік, він не з'явився на виклик до уповноваженого органу з питань пробації. Яким чином у даному випадку, повинна діяти уповноважений орган з питань пробації?

Теми рефератів

1. Порядок здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

2. Порядок здійснення контролю за поведінкою звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Тема 5. Правове регулювання і порядок виконання покарань, пов'язаних із проходженням військової служби

План

1. Виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

2. Виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.

3. Виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

Задачі

1. Визначте до кого може бути застосовано покарання у виді позбавлення військового звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та порядок його виконання.

2. У чому полягають правообмеження під час виконання покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців та який порядок його виконання?

3. Військовослужбовець лейтенант Г. засуджений до виконання покарання у виді службових обмежень

для військовослужбовців подав скаргу Міністру оборони України та Генеральному прокуророві щодо того, що йому не присвоюється чергове звання старшого лейтенанта, а також не було начислено надбавки за вислугу років. Дайте відповідь засудженому посилаючись на норми діючого законодавства.

4. Засуджений до 2 років тримання в дисциплінарному батальйоні Б. під час відбування покарання захворів на відкриту форму туберкульозу. Яких заходів повинна вжити адміністрація дисциплінарного батальйону відповідно до чинного законодавства?

5. Військовослужбовець строкової служби рядовий П. засуджений до 2 років покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні звернувся до начальника дисциплінарного батальйону з проханням надати відпустку з виїздом до місця проживання для участі в урочистих подіях його брата, який повинен одружитися. Надайте відповідь рядовому П. відповідно до чинного законодавства.

6. М., засуджений до тримання в дисциплінарному батальйоні на строк 1 рік, отримав листа від дружини, в якому вона повідомля, що разом з листом надсилає фотографії дітей із літнього відпочинку. Однак засуджений фотографій в листі не виявив. Дайте правове оцінювання цій ситуації. Визначте порядок листування засуджених.

7. 14 серпня 2012 року за підозрою у скоєнні злочину щодо військовослужбовця С. було обрано

запобіжний захід у виді тримання під вартою на гауптвахті. 12 грудня 2012 року С. був засуджений до 1 року і 6 місяців тримання в дисциплінарному батальйоні. Вирок суду набрав чинності 25 грудня 2012 року. 10 січня 2013 року засуджений прибув до дисциплінарного батальйону для відбування покарання. З якого моменту обчислюється строк тримання в дисциплінарному батальйоні відповідно до чинного законодавства?

8. Д. засуджений до направлення в дисциплінарний батальйон строком на два роки. Прибувши на місце відбування покарання, заявив командир дисциплінарного батальйону, що в частині, де він проходив службу, залишились його нагрудні знаки і документи до них, які були вилучені у нього під час затримання. Які документи та особисті речі засудженого і в якому порядку зобав'язаний командир військової частини направити до дисциплінарного батальйону.

9. У засудженого А., який відбуває покарання в дисциплінарному батальйоні, 5 липня 2019 року закінчився строк покарання. Посилаючись на норми чинного законодавства визначте порядок звільнення засудженого з дисциплінарного батальйону після відбуття строку покарання. Який порядок подальшого проходження служби військовослужбовця? За яких ще підстав засуджені-військовослужбовці можуть бути звільнені з дисциплінарного батальйону?

10. Засуджений Ф. відбуває покарання в дисциплінарному батальйоні, за порушення режиму

відбування покарання він був покараний командиром відділення (підданий арешту з утриманням на гауптвахті строком на три доби). Ф. звернувся зі скаргою на дії командира відділення, вважаючи, що той перевищив свої повноваження. Чи обґрунтована скарга засудженого? Які дисциплінарні стягнення можуть бути вжиті до засуджених, які відбувають покарання в дисциплінарному батальйоні? Які посадові особи можуть застосовувати дисциплінарні стягнення?

Теми рефератів

1. Генезис покарань, застосовуваних до військовослужбовців.
2. Військовослужбовець як суб'єкт кримінальних правовідносин та його ознаки.
3. Підстави та порядок призначення службових обмежень для військовослужбовців.

Тема 6. Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді арешту

План

1. Загальна характеристика покарання у виді арешту.
2. Порядок та умови виконання покарання у виді арешту.
3. Виконання покарання у виді арешту щодо засуджених військовослужбовців.
4. Місця відбування покарання у виді арешту.

Задачі

1. Засуджений до покарання у виді арешту Х. звернувся до адміністрації арештного дому за місцем засудження з проханням направити його для відбування покарання до іншого арештного дому, який знаходиться в районі проживання засудженого, оскільки в цьому регіоні для його здоров'я більш сприятливий клімат. Яке рішення у цьому разі повинен прийняти начальник арештного дому?

2. Засуджений до покарання у виді арешту С. звернувся до адміністрації арештного дому з клопотанням про надання йому можливості короткочасного виїзду за межі арештного дому у зв'язку з винятковою обставиною – смертю матері. Яке рішення в цьому випадку має прийняти начальник арештного дому?

3. Під час перевірки дотримання законності в арештному домі прокурором встановлено, що в одній із камер, де утримувалися неповнолітні засуджені, також були поміщені обвинувачені К. та С., яким виповнилося 20 та 23 роки відповідно. Крім цього, внаслідок перевірки з'ясовано, що ще одному мешканцю цієї ж самої камери П. тиждень тому виповнилося 18 років. Начальник арештного дому пояснив, що за законом, як виняток, допускається в камері з неповнолітніми утримувати дорослих засуджених. Яке рішення у цьому разі повинен прийняти прокурор уу цьому разі?

4. Засуджений до покарання у виді арешту Р. звернувся зі скаргою до прокурора у зв'язку з тим, що адміністрація слідчого ізолятора, де відбував покарання засуджений, відмовила йому в побаченні зі своїм адвокатом на підставі того, що в цьому слідчому ізоляторі було запроваджено особливий режим строком на тридцять діб. Метою побачення засудженого зі своїм адвокатом була підготовка касаційної скарги, строк подання якої вже збігав. Яке рішення повинен прийняти прокурор?

5. Засуджений до покарання у виді арешту Д. відмовився виконувати роботи з ремонту будівлі арештного дому, мотивуючи це відсутністю у нього необхідної професійної підготовки та релігійними переконаннями. Внаслідок цього до засудженого застосовано стягнення у виді поміщення у карцер строком на десять діб. Чи правомірно в цьому разі на засудженого накладено стягнення? Які посадові особи мають право накладати стягнення на засуджених до покарання у виді арешту?

Теми рефератів

1. Особливості відбування покарання у виді арешту.
2. Вимоги режиму в арештних домах.
3. Закріплення та реалізація правового статусу засуджених до арешту.

Тема 7. Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді обмеження волі

План

1. Організаційно-правові засади діяльності виправних центрів.
2. Порядок прибуття засуджених до обмеження волі до місця відбування покарання та наслідки ухилення від його відбування.
3. Порядок організації нагляду за засудженими до обмеження волі.
4. Застосування основних засобів виправлення та ресоціалізації до засуджених до обмеження волі.
5. Закріплення та реалізація правового статусу засуджених до обмеження волі.
6. Умови тримання у виправних центрах.

Задачі

1. М., засуджений до обмеження волі на строк три роки за ст. 246 КК України і який відбуває покарання в одному з виправних центрів Харківської області, звернувся з проханням до адміністрації центру дозволити йому проживати разом із дружиною в їх власному домі, що розміщений недалеко від виправного центру, мотивуючи своє прохання тим, що вже більше 15 років вони перебувають у фактичних шлюбних відносинах, мають двох синів 13 і 14 років. Без батька діти перестали слухатися матір, тому його присутність у сім'ї вкрай необхідна. Дайте правове

оцінювання ситуації, що склалася, і запропонуйте відповідь адміністрації виправного центру.

2. Адміністрація виправного центру за домовленістю з приватним підприємством, що виробляє тротуарну плитку, направила на роботу 20 засуджених до обмеження волі. Через три місяці власник підприємства звернувся до центру з проханням притягнути до кримінальної відповідальності засудженого П., який відмовляється від роботи. Перевіркою встановлено, що Пономаренко повинен був працювати на ділянці, де просіювали цемент. Проте захисними засобами власник підприємства їх забезпечував не завжди, внаслідок чого у П. на фоні хронічного бронхіту стала розвиватися астма, про що свідчить довідка з медичного закладу. П. неодноразово звертався до виконроба з проханням перевести його на іншу ділянку, але той постійно йому відмовляв. Чи буде притягнений до кримінальної відповідальності П.? Що необхідно зробити адміністрації виправного центру?

3. С., засуджений до двох років обмеження волі, звернувся до начальника виправного центру з листом від сестри, в якому вона пише, що їх мати давно хворіє і зараз перебуває в критичному стані (про що свідчить офіційна довідка), і попросив негайно дати йому дозвіл на короткостроковий виїзд додому. Начальник на підставі ч. 3 ст. 59 КВК України дозволив йому виїхати на 5 діб – з 6 квітня до 10 квітня 2019 р. У С. 10 квітня ще й закінчується строк відбування покарання. Чи повинен він повертатися до

виправного центру? Назвіть підстави і порядок звільнення засуджених до обмеження волі.

4. К., засуджений за ч. 1 ст. 208 КК України до трьох років обмеження волі, звернувся до начальника виправного центру із заявою, в якій просить надати йому до умовно-дострокове звільнення на підставі того, що він вже відбув передбачену в законі частину покарання. Посилаючись на закон, скажіть, яку відповідь повинен дати начальник виправного центру?

5. К., засуджена до двох років обмеження волі, після відбуття шести місяців призначеного покарання звернулася до начальника виправного центру із заявою про звільнення її від відбування покарання, мотивуючи тим, що вона вагітна, строк вагітності (за довідкою) - п'ять місяців. Що повинен відповісти начальник виправного центру?

6. Т. і М., засуджені до обмеження волі строком на три роки кожен, прибули до виправного центру 5 травня 2017 р. Назвіть дату закінчення строку покарання для кожного засудженого, враховуючи при цьому, що Тишко з 20 січня 2017 р. перебуває під вартою в СІЗО і в такому самому порядку був доставлений до виправного центру, а М. був вибраний запобіжний захід – особисте зобов'язання, тому до виправного центру він приїхав самотійно.

7. Ж. за вчинення автотранспортного злочину був засуджений до чотирьох років обмеження волі із забороною на три роки управляти транспортними засобами. Його направили до виправного центру,

розміщеного в сільській місцевості. Начальник виправного центру призначив Ж. працювати на тракторі. Працюючи по 12 – 14 год на добу (потрібно було вчасно засіяти поле) впродовж 2 тижнів, Ж. дуже втомився, одного разу заснув за кермом і впав разом із трактором у ставок. Лишився живим, але поламав ноги і став інвалідом. Трактор ремонту не підлягає. Роз'ясніть: хто, кому і в якому порядку буде відшкодовувати нанесені збитки. Чи буде Ж. продовжувати відбувати покарання ?

8. До начальника виправного центру звернулися засуджені Г. і К. із проханням дозволити їм короткостроковий виїзд за межі виправного центру строком на 12 діб (відпустка до родичів), посилаючись на те, що Г. необхідно в цей час зареєструвати шлюб з Л. і підготуватися до весілля, а К. потрібно зорати ділянку в 1 га і допомогти матері посадити картоплю. Що відповість начальник виправного центру? Назвіть підстави для отримання щорічної відпустки і короткострокового виїзду за межі виправного центру.

9. К., засуджений до обмеження волі строком на чотири роки, відбував покарання у виправному центрі Харківської області, тому що у Полтавській області, де він мешкав до засудження, немає виправного центру. Коли у нього тяжко захворіла дружина, він звернувся до начальника виправного центру про переведення його до виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, яка розміщена поряд із його селом, щоб він мав змогу допомагати сім'ї. Строк відбутого ним

покарання становить 1 рік 11 місяців і 15 днів, працював він сумлінно, мав дві подяки від адміністрації виправного центру. Як повинен вчинити начальник виправного центру?

10. Засуджений 5 вересня 2014 р. до чотирьох років обмеження волі Б. (взятий на облік 18 вересня) у робочий час зловживав спиртними напоями, порушував громадський порядок, за що неодноразово був попереджений адміністрацією заводу, де працював. Одного разу, прийшовши на роботу в нетверезому стані, він учинив бійку із засудженим Х., зламав йому руку, розірвав одяг. Розуміючи, що за такі дії йому потрібно буде відповідати, він втік із виправного центру, а затриманий був працівниками патрульної поліції лише через два місяці. На момент затримання Б. відбув шість місяців строку покарання. Які заходи до Б. можуть бути застосовані?

Тема дискусії: Ресоціалізація засуджених до обмеження волі

Історія становлення пенітенціарних систем різна як за своєю сутністю, так і за ступенем ефективності, що обумовлено економічними і соціальними чинниками розвитку держави, її звичаями та традиціями.

Пенологічна доктрина історично склалася на основі поєднання двох основних цілей покарання – виправлення засудженого і запобігання злочинності. В дореволюційному законодавстві виправлення в'язнів

здійснювалось шляхом релігійно-морального виховання, радянське законодавство – замінило релігію трудовим вихованням. Сьогодні більшість вчених схиляються до думки, що виправлення засуджених є першочерговим завданням покарання, що відображаються в українському законодавстві у виді умовного терміну, умовно-дострокового звільнення тощо.

А чи можливе виправлення засуджених у тих умовах, які створені для цього в організаційному та правовому аспектах? Практика діяльності установ виконання покарань демонструє не досяжність даної мети, особливо якщо це стосується засуджених до позбавлення волі.

Питання, що стосуються засуджених, які перебувають в установах виконання покарань і звільнених із місць позбавлення волі та визначення їх статусу в суспільстві, завжди були в центрі уваги вчених юристів, педагогів, економістів, соціологів, психологів та інших. Ще актуальнішими вони стають у взаємозв'язку з проблемами, пов'язаними зі зростанням рецидивної злочинності.

У кримінальному покаранні важливо встановити баланс покарання і соціальної допомоги. Безумовно, покарання є несприятливим наслідком скоєного особою протиправного діяння, сутність якого розкривається в обмеженні прав засудженого. Але система покарань приховує внутрішнє протиріччя, коли одне й те саме покарання призначається за вчинені різні протиправні діяння, різними особами. І

хоча законодавство враховує особисті характеристики засудженого, вплив призначеного покарання на проживання його сім'ї, є швидше формальними, ніж відіграє якусь роль у цьому процесі.

У повному обсязі врахувати всі обставини, здійснити прогноз впливу покарання на виправлення засудженого, його бажання в подальшому скоювати повторні злочини, оцінити наслідки визначеного покарання для сім'ї складно і потребує спеціальних знань та досвіду. Соціальна допомога покликана нівелювати внутрішні протиріччя покарання, допомогти засудженому адаптуватися в суспільстві.

Позбавлення засудженого такої соціальної допомоги призводить до високої ймовірності вчинення нових злочинів. У суспільстві по-різному сприймають надання таких соціальних послуг засудженим, пояснюючи це тим, що держава і суспільство: по-перше, гарантують соціальну допомогу засудженому, а особі яка потерпіла від скоєного злочину така допомога не надається, по-друге, це потребує значних фінансових затрат держави.

Але, як показує практика, як би добросовісно держава не виконувала правоохоронні функції, а питання соціальної підтримки громадян, звільнених з установ виконання покарань спрямовані на профілактику їх асоціальної поведінки, соціальну адаптацію та реінтеграцію, подолання їх соціального відсудження, сьогодні є вкрай важливою проблемою.

Суспільство, насамперед, повинно визнати відновлення справедливості під час визначення судом

покарання, тому важливим суспільним інтересом і потребою є саме відновлення соціальної справедливості. Справедливість визначеного судом покарання, по-перше, впливає на рівень злочинності в суспільстві, а по-друге, виховує в громадян повагу до закону. Тому ієрархію цілей покарання за соціальну значущість можна побудувати таким чином: відновлення соціальної справедливості та виховний вплив на суспільство; виправлення засудженого і виховний вплив на засудженого.

Проте, виникають питання: що таке виправлення, наскільки воно може бути повним, яким чином виправлення звільнених засуджених може впливати на рівень суспільної безпеки і рецидивної злочинності?

Узагальнюючи думки вчених-юристів необхідно зазначити, що ресоціалізація – це цілеспрямований процес трансформації злочинця в законослухняну людину (громадянина).

Реінтеграція – це повторна соціалізація, тобто соціалізація уже соціально зрілих індивідів. За своєю сутністю – це процес, який передбачає подолання соціального відчуження особистості. Вона є невід’ємною частиною соціальної адаптації особи.

Шановні студенти, у чому, на вашу думку, полягає сутність ресоціалізації засуджених до обмеження волі та які найбільш ефективні з її заходів? Відповідь аргументуйте.

Теми рефератів

1. Соціально-виховна робота із засудженими до обмеження волі.
2. Участь осіб, засуджених до кримінального покарання у виді обмеження волі, в самодіяльних організаціях.
3. Заходи заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі.

Тема 8. Правове регулювання та порядок виконання запобіжного заходу у виді тримання під вартою

План

1. Загальна характеристика запобіжного заходу у виді тримання під вартою.
2. Порядок та умови виконання запобіжного заходу у виді тримання під вартою.
3. Підстави і порядок звільнення осіб, взятих під варту.

Тема дискусії: Взяття під варту реалії та перспективи

Проголошений нашою державою курс на інтеграцію до Європейського Союзу погребує створення передумов для реформування під час досудового розслідування системи та порядку

застосування запобіжних заходів, особливо такого запобіжного заходу, як взяття під варту, з позиції подальшої демократизації, гуманізації, посилення охорони прав і свобод людини відповідно до Конституції України, вимог міжнародних актів і зобов'язань України. Обмеження конституційних прав людини на свободу та особисту недоторканність, під час застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, передбачені в кожному демократичному суспільстві, але вони мають відповідати встановленим цілям, тобто застосовуватися лише з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод людини, задоволення справедливих вимог моралі, громадського порядку та загального добробуту в демократичному суспільстві. Європейський суд із прав людини з цього приводу у своїх рішеннях визначає критерії необхідності обмежень у демократичному суспільстві: відповідно до прецедентів Суду поняття необхідності припускає, що втручання відображає гостру суспільну потребу і, зокрема, що воно пропорційне переслідуюній законній меті. Ніякі інші критерії, крім тих, що згадані в Європейській конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, не можуть бути основою для будь-яких обмежень, і ці критерії, у свою чергу, повинні тлумачитися так, щоб сенс слів не був розширений порівнянно із загальноприйнятим сенсом.

Шановні студенти, які, на вашу думку, умови повинні бути створені для осіб, взятих під варту і чи

існуючі умови відповідають вимогам законодавства та принципу гуманності?

Теми рефератів

1. Порядок та умови виконання запобіжного заходу у виді тримання під вартою.
2. Правове становище осіб, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення.
3. Режим у місцях попереднього ув'язнення.
4. Матеріально-побутове забезпечення та медичне обслуговування осіб, взятих під варту.
5. Надання побачень особам, взятих під варту.
6. Листування осіб, взятих під варту. Порядок надсилання скарг, заяв і листів.

Тема 9. Класифікація засуджених до позбавлення волі, направлення, прийняття, розміщення, переведення та облік засуджених в установах виконання покарань

План

1. Позбавлення волі як юридична форма державного примусу
2. Зміст позбавлення волі як виду кримінального покарання
3. Виконання покарання у виді позбавлення волі.

4. Завдання та порядок діяльності Регіональної та Апеляційної комісії із питань розподілу, направлення та переведення осіб, засуджених до позбавлення волі.

5. Значення класифікаційних критеріїв при розподілу засуджених по установам виконання покарань.

6. Категорії засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях відповідних рівнів безпеки.

7. Правила переміщення (конвоювання) засуджених до позбавлення волі та прийняття до установ виконання покарань.

8. Порядок ведення персонального та кількісного обліку в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах.

Задачі

1. Місцевим судом С. засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України до восьми років позбавлення волі. Комісією з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі (далі – Комісією з питань розподілу), він був направлений до виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. Один із членів Комісії з питань розподілу не погодився з таким рішенням на підставі того, що згідно зі ст. 12 КК України цей злочин є тяжким, Савенко вчинив його у стані сп'яніння, до

того ж його діяння спричинило тяжкі наслідки (смерть потерпілого, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень іншим особам), тому він повинен відбувати покарання у колонії максимального рівня безпеки. Дайте правове оцінювання названій ситуації і визначте С. рівень безпеки виправної колонії, мотивуючи своє рішення.

2. О. засуджено 10 листопада 2013 р. до позбавлення волі за ч. 2 ст. 286 КК України до п'яти років, за ч. 1 ст. 135 КК України – до двох років, а за сукупністю злочинів на підставі ст. 70 КК України – до позбавлення волі строком до п'яти років. Комісія з питань розподілу направила засудженого для відбування покарання в колонію мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. Раніше О. відбував покарання у виді позбавлення волі за вироком суду від 10 квітня 1998 р. за ч. 2 ст. 215 КК України 1960 р., за яким він був засуджений до одного року позбавлення волі. Чи правильно визначений засудженому О. рівень безпеки виправної колонії?

3. С. засуджено до трьох років позбавлення волі за хуліганство за ч. 4 ст. 296 КК України. За рішенням регіональної Комісії з питань розподілу він був направлений у колонію мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. Через тиждень після його прибуття до колонії виявилось, що раніше, десять років тому, С. відбував покарання за такий самий злочин, окрім того, коли він був неповнолітнім, його було засуджено за крадіжку до одного року позбавлення волі. Як необхідно вчинити в цьому разі?

У колонії якого рівня безпеки С. буде відбувати покарання?

4. М. засуджено за ч. 3 ст. 296 КК України і за ч. 3 ст. 152 КК України до 10 років позбавлення волі. Комісією з питань розподілу він був направлений для відбування покарання у виправну колонію середнього рівня безпеки. У 2000 р. М. вже був засуджений до одного року виправних робіт. За ухвалою районного суду від 20 квітня 2001 р. згідно зі ст. 30 КК України 1960 р. він був направлений у виправно-трудова колонію загального режиму на невідбутий строк покарання у зв'язку з тим, що злісно порушував вимоги режиму під час відбування виправних робіт. Чи правильно комісією визначений рівень безпеки виправної колонії?

5. У колонію мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання прибув для відбування покарання К., засуджений за ст. 304 КК України до 2 років позбавлення волі. Раніше він двічі засуджувався до позбавлення волі, покарання відбув. Судимість за ці злочини погашена. Чи правильно визначений засудженому рівень безпеки виправної колонії? Як повинна діяти адміністрація установи під час приймання засудженого?

6. Під час приймання засуджених до колонії середнього рівня безпеки начальник відділення із контролю за виконанням судових рішень за матеріалами особової справи встановив, що у колонію прибув М., засуджений за ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Раніше він двічі засуджувався,

у тому числі й за злочин, вчинений під час відбування покарання. Судимість за всі попередні злочини не погашена і не знята. У виправній колонії якого рівня безпеки може відбувати покарання засуджений М.?

7. К. засуджений за ч. 3 ст. 153 КК України до 12 років позбавлення волі. Комісією з питань розподілу він був направлений у виправну колонію середнього рівня безпеки. Через три місяці адміністрація виправної колонії встановила, що К. неодноразово засуджувався до позбавлення волі, але всі судимості погашені. Адміністрація установи повідомила про це прокурора. Яких заходів повинен вжити прокурор? Чи є К. особою, яка раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі? В якій виправній колонії він повинен відбувати покарання?

8. Р., засудженого за хуліганство до шести років позбавлення волі, Комісія з питань розподілу направила до виправної колонії максимального рівня безпеки, мотивуючи прийняте рішення тим, що під час попереднього ув'язнення, перебуваючи у слідчому ізоляторі, він грав у карти, вчиняв сварки та бійки, не підкорявся вимогам адміністрації, за що 5 разів був поміщений у карцер. Чи обґрунтовані мотиви прийнятого Комісією з питань розподілу рішення? В якій виправній колонії повинен відбувати покарання Русенко?

9. Г., який раніше вже відбував покарання у виді позбавлення волі, був засуджений за вбивство до 15 років позбавлення волі. Комісія з питань розподілу направила його для відбування покарання у виправну

колонію максимального рівня безпеки. Через 3 тижні під час перевірки прокурор вніс протест на рішення Комісії з питань розподілу, зазначивши, що Г. повинен відбувати покарання у виправній колонії середнього рівня безпеки, тому що позбавлення волі в минулому не може само собою бути підставою для визначення виправної колонії більшого рівня безпеки. Чи обґрунтовані висновки прокурора? В якій виправній колонії повинен відбувати покарання Г.?

10. У 2003 р. вирок суду, за яким Я. засуджений до позбавлення волі, в апеляційному порядку був змінений: покарання зменшено до строку, впродовж якого він тримався під вартою. Я. у 2004 р. засуджений за вбивство до 12 років позбавлення волі. В якій виправній колонії повинен відбувати покарання Я.?

11. К. у 2001 р. засуджений до двох років позбавлення волі умовно (ст. 45 КК України 1960 р.) з іспитовим строком до трьох років. Через два роки він вчинив крадіжку чужого майна, за що його засуджено за ч. 1 ст. 185 КК України до трьох років позбавлення волі. До цього покарання суд приєднав ще один рік позбавлення волі, який був визначений за першим вирокком умовно. Зважаючи на те, що це є другим засудженням К. до позбавлення волі, Комісія з питань розподілу визначила йому для відбування покарання виправну колонію середнього рівня безпеки. Чи правильно визначено К. рівень безпеки виправної колонії?

12. Під час ознайомлення з особовими справами засуджених, які тримаються у колонії максимального рівня безпеки, прокурор встановив, що Б., який уже раніше перебував у колонії за злісне порушення режиму, в січні 2004 р. був знову засуджений за ч.1 ст. 187 КК України до шести років позбавлення волі. Чи правильно було визначено Б. рівень безпеки виправної колонії Комісією з питань розподілу? Яке рішення повинен прийняти прокурор?

13. У період відбування покарання у виді позбавлення волі в колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання А. засуджено за ч. 2 ст. 270 КК України до восьми років позбавлення волі. Комісія з питань розподілу направила його у виправну колонію середнього рівня безпеки. Чи правильно визначено А. рівень безпеки виправної колонії?

14. Н. у неповнолітньому віці засуджений за грабіж за обставин, що обтяжують відповідальність, до трьох років позбавлення волі. Після досягнення вісімнадцятирічного віку він був переведений із виховної колонії у виправну колонію мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. За втечу, вчинену з цієї установи, Н. засуджено за ч. 1 ст. 393 КК України до чотирьох років позбавлення волі. За наказом начальника слідчого ізолятора він був залишений у СІЗО для виконання робіт щодо господарського обслуговування цієї установи. Дайте мотивовану відповідь про правильність прийнятого рішення начальником СІЗО.

15. Х. засуджений за ч. 1 ст. 111 КК України до 14 років позбавлення волі. Комісія з питань розподілу визначила йому для відбування покарання колонію максимального рівня безпеки у місті Житомирі. Під час приймання до цієї колонії виявилось, що там немає вільних місць. Начальник колонії зателефонував до такої самої колонії у місті Вінниця і домовився, що Х. відвезуть туди, оскільки там є вільні місця. Визначте, які порушення були допущені? Дайте мотивовану відповідь з цього питання, посилаючись на закон.

16. П. засуджена до п'яти років позбавлення волі за незаконний аборт (ч. 2 ст. 134 КК України). Комісія з питань розподілу направила її для відбування покарання у виправну колонію мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. Чи правильно визначений рівень безпеки виправної колонії?

17. С. вчинив злочин, передбачений ст. 112 КК України, коли був у неповнолітньому віці. На момент винесення вироку йому виповнилося 18 років. Чи можливе у цьому випадку відбування позбавлення волі у виправній колонії максимального рівня безпеки?

18. На засіданні Комісії з питань розподілу встановлено, що Д., засуджений за ч. 2 ст. 127 КК України до 9 років позбавлення волі, кілька років тому вчинив крадіжку і був засуджений до 2 років позбавлення волі, але в колонії покарання не відбував, оскільки за його бажанням і власною заявою він був залишений у слідчому ізоляторі для виконання робіт із господарського обслуговування цієї установи. Через 1

рік потому Д. умовно-достроково звільнено за зразкове ставлення до праці. Який рівень безпеки виправної колонії буде визначено Д.?

19. К. у 1998 р. засуджений до покарання у виді виправних робіт строком на 2 роки. Через 1 рік за систематичне і злісне ухиляння від відбування цього покарання він був направлений у виправно-трудова колонію загального режиму на невідбутий строк. У 2003 р. К. за умисне вбивство засуджено до 10 років позбавлення волі. Визначте рівень безпеки виправної колонії, в якій повинен відбувати покарання К. Чи може він вважатися особою, яка раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі? Дайте відповідь із посиланням на закон.

20. У 2004 р. за умисне вбивство свого чоловіка Л. засуджено до 12 років позбавлення волі. Визначаючи рівень безпеки виправної колонії, Комісія з питань розподілу встановила, що Л. раніше 4 рази відбувала покарання у виді позбавлення волі: перший раз у 1983 р. (у неповнолітньому віці) – 3 роки за співучасть у грабежі; у 1986 р. за розбійний напад, поєднаний із проникненням у житло, – 6 років; у 1994 р. за розбійний напад у складі організованої групи – 6 років; у 2000 р. за крадіжку – 3 роки (була визнана особливо небезпечною рецидивісткою). Беручи до уваги особу засудженої, Комісія з питань розподілу вирішила так: перші 5 років вона буде відбувати покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки, наступні 5 років – в установі середнього рівня безпеки, а останні 2 роки – у виправній колонії

мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, заборонивши при цьому застосовувати до неї умовно-дострокове звільнення і звернення з проханням про помилування.

Теми рефератів

1. Відбування засудженими всього строку покарання в одній виправній чи виховній колонії.
2. Виправні колонії мінімального рівня безпеки.
3. Правовий статус осіб, засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.
4. Виправні колонії середнього рівня безпеки.
5. Правовий статус осіб, засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки.
6. Виправні колонії максимального рівня безпеки.
7. Правовий статус осіб, засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки.
8. Структурні дільниці виправних і виховних колоній.
9. Правові підстави та порядок тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці карантину, діагностики та розподілу.

10. Правові підстави та порядок тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці ресоціалізації.

11. Правові підстави та порядок тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці посиленого контролю.

12. Правові підстави та порядок тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці соціальної адаптації.

13. Правові підстави та порядок тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці соціальної реабілітації.

14. Особливості зміни умов тримання осіб, засуджених до позбавлення волі.

Тема 10. Режим та умови відбування покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях

План

1. Поняття, зміст та основні функції режиму позбавлення волі у кримінально-виконавчих установах (права та обов'язки, функції).

2. Основні умови та елементи режиму позбавлення волі у кримінально-виконавчих установах.

3. Засоби забезпечення режиму в колоніях.

4. Зміна умов тримання засуджених у колоніях.

Задачі

1. Засуджена М. по прибуттю в колонію відмовилася носити одяг єдиного зразка, мотивуючи свою відмову тим, що вона розуміє, що одяг є елементом режиму, але на її погляд форма одягу, визначена Державною кримінально-виконавчою службою, нівелює її особистість і принижує почуття людської гідності. Режим же за Кримінально-виконавчим кодексом України повинен сприяти усвідомленню засудженими людської гідності. Яким повинно бути рішення начальника колонії?

2. Н., який відбував покарання за ч. 2 ст. 361 КК України, звернувся до адміністрації колонії з проханням надати йому інформацію про порядок роботи, програмне забезпечення і технічні характеристики аудіовізуальних і електронних засобів охорони й нагляду. Якою повинна бути відповідь адміністрації колонії?

3. Після попередження спроби втечі засуджених в одній із колоній за ініціативою начальника цієї установи було запроваджено використання електронних браслетів для схильних до втечі засуджених. Чи правомірні дії начальника колонії?

4. У зв'язку з епізоотією ящура адміністрація колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання (сільськогосподарського профілю виробництва) звернулася до начальника управління Державної кримінально-виконавчої служби у Харківській області за дозволом на введення в установі

особливого режиму на період літніх місяців. За яких умов і на який строк можливе введення особливого режиму в колонії?

5. Засуджений С., який відмовлявся від виходу на роботу, на думку адміністрації колонії, став злісним порушником установленого порядку відбування покарання. У зв'язку з цим начальник колонії віддав розпорядження застосувати до засудженого гамівну сорочку. Чи правильні дії начальника колонії? У яких випадках застосовується гамівна сорочка?

6. Засуджений Р. під час перебування на території житлової зони колонії намагався вчинити спробу самогубства, внаслідок чого начальник відділення соціально-психологічної служби прийняв рішення про застосування до засудженого наручників? Чи правильні дії начальника відділення соціально-психологічної служби? В якому разі застосовуються наручники?

7. Під час приймання засуджених у виправну колонію у засудженого Ш. виявлено золотий наручний годинник із дарчим написом на його ім'я. Засуджений звернувся до начальника колонії із проханням не вилучати в нього годинник, який є дорогою пам'яткою про загиблих батьків. Начальник установи зважив на цю обставину і розпорядився не вилучати у засудженого годинник. Чи відповідає принципам гуманізму та законності таке рішення начальника колонії?

8. До оперативного підрозділу колонії надійшла інформація про протиправну поведінку одного з працівників колонії, який проносить на територію установи заборонені речовини. На підставі цієї інформації начальником оперативного відділу колонії прийнято рішення про проведення особистого огляду вищезазначеного співробітника, яке було здійснено ним особисто у власному кабінеті. Чи правомірні дії начальника оперативного відділу колонії?

Теми рефератів

1. Основні правила режиму: носіння засудженими одягу єдиного зразка; обшуки і огляди засуджених, приміщень і території колоній; перелік і кількість предметів і речей, що засуджені можуть мати при собі; заборона зберігання засудженими грошей, цінних паперів і речей.

2. Функції режиму.

3. Засоби забезпечення режиму: технічні засоби нагляду і контролю; оперативно-розшукова діяльність у колоніях; режим особливих умов у колоніях; застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї.

Тема 11. Праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє та професійно-технічне навчання і громадський вплив як засоби виправлення та ресоціалізації засуджених до позбавлення волі

План

1. Залучення засуджених до позбавлення волі до суспільно корисної праці.
2. Оплата праці засуджених та зарахування коштів на особові рахунки.
3. Пенсійне забезпечення засуджених до позбавлення волі.
4. Поняття, основні напрями, форми та методи соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.
5. Організація загальноосвітнього та професійно-технічного навчання засуджених.
6. Участь громадськості в процесі виправлення та ресоціалізації засуджених

Задачі

1. Засудженому С., який утримувався в установі мінімального рівня безпеки, після всіх утримань на особовий рахунок було зараховано 60 % від суми місячного заробітку. Засуджений звернувся зі скаргою до прокуратури, посилаючись на те, що згідно із законодавством засудженим, які утримуються в установах мінімального рівня безпеки, дозволяється витратити кошти у сумі до 100 % мінімальної

заробітної плати. Яку відповідь повинен дати прокурор на скаргу засудженого?

2. Адміністрація установи за підсумками місяця утримала із заробітку засудженого А. вартість одягу, харчування та комунальних послуг. Засуджений, як було встановлено перевіркою, має інвалідність II групи. Яким чином проводяться утримання із заробітку засудженого? Яке рішення треба прийняти за результатами перевірки щодо засудженого А.?

3. Засуджений Х., який відбув сім місяців покарання у виді позбавлення волі, звернувся до адміністрації установи з клопотанням про надання йому трудової відпустки. Як повинна відреагувати адміністрація установи?

4. Засуджений К. відмовився від вимог адміністрації щодо виходу на роботу в суботу, мотивуючи тим, що субота є вихідним днем. Чи вважається така відмова порушенням трудової дисципліни?

5. П'ятнадцятирічний засуджений З., який відбував покарання у виховній колонії (далі – ВК), у зв'язку з виробничою необхідністю був направлений адміністрацією ВК на нічну зміну до столярних майстерень. Чи є законними такі дії адміністрації ВК?

6. Засуджений Ю., якому виповнилося 60 років, був залучений за рішенням адміністрації установи до праці, але він регулярно відмовлявся від виходу на роботу. Адміністрація установи застосувала до засудженого заходи дисциплінарного впливу за

відмову від виходу на роботу. Чи законне таке рішення адміністрації установи?

7. Г., засуджений до 3 років позбавлення волі, працював на підприємстві установи. Після відбуття 1,5 року строку покарання він звернувся за призначенням пенсії за віком, оскільки йому виповнилося 60 років. Під час обчислення пенсії засуджений Г. врахував як трудовий стаж час роботи на підприємстві установи. Чи враховується стаж роботи в установі виконання покарань під час обчислення пенсії за віком.

8. У день перед звільненням з установи засуджений У. звернувся до адміністрації з клопотанням про здійснення запису в трудову книжку про роботу на підприємстві установи. Як повинна відповісти на клопотання адміністрація?

9. Засуджений Р. під час перерви в роботі на підприємстві установи пошкодив робочий спецодяг. Який вид відповідальності та в якому порядку буде нести засуджений?

Теми рефератів

1. Оплата праці осіб, засуджених до позбавлення волі, правові підстави та порядок відрахувань із заробітку засуджених.

2. Мінімум зарахувань на особистий рахунок засудженого.

3. Залучення осіб, засуджених до позбавлення волі, до робіт без оплати праці.

4. Пенсійне забезпечення осіб, засуджених до позбавлення волі.

5. Соціально-виховна робота із особами, засудженими до позбавлення волі.

6. Основні напрями, форми та методи соціально-виховної роботи із особами, засудженими до позбавлення волі.

7. Організація загальноосвітнього і професійно-технічного навчання осіб, які засуджені до позбавлення волі.

8. Самодіяльні організації осіб, засуджених до позбавлення волі.

9. Богослужіння та релігійні обряди в колоніях.

10. Вільний час осіб, засуджених до позбавлення волі.

11. Правова регламентація організації матеріально-побутового та медико-санітарного забезпечення осіб, які засуджені до кримінального покарання у виді позбавлення волі.

12. Обладнання гуртожитків та порядок користування комунально-побутовими об'єктами виправних колоній.

13. Організація харчування в місцях позбавлення волі. Дії адміністрації у разі відмови засуджених від вживання їжі. Норми та порядок забезпечення осіб, які засуджені до позбавлення волі, речовим майном.

14. Відповідальність осіб, які засуджені до позбавлення волі, у разі втрати майна, яким вони користувались.

Тема 12. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях різних видів та різними категоріями засуджених. Зміна умов тримання засуджених у виправних колоніях

План

1. Елементи зміни умов тримання засуджених у межах однієї колонії:

1.1. Переведення засуджених на поліпшені умови тримання.

1.2. Переведення з приміщень камерного типу в звичайні житлові приміщення колоній максимального рівня безпеки після відбуття не менше однієї четвертої призначеного судом строку.

1.3. Переведення у колоніях мінімального і середнього рівня безпеки до дільниці соціальної реабілітації.

1.4. Скасування поліпшених умов тримання.

1.5. Переведення засуджених, які тримаються у виправних колоніях, до приміщення камерного типу на строк до трьох місяців.

1.6. Переведення зі звичайного житлового приміщення колоній максимального рівня безпеки до приміщень камерного типу цієї самої колонії.

2. Елементи зміни умов тримання засуджених шляхом переведення їх в колонію іншого рівня безпеки:

2.1. Переведення засуджених з колоній мінімального і середнього рівнів безпеки (у разі відсутності в них дільниць соціальної реабілітації) до колонії мінімального рівня безпеки із полегшеними умовами тримання.

2.2. Переведення із звичайних житлових приміщень колоній максимального рівня безпеки в колонію середнього рівня безпеки – після фактичного відбуття не менше ніж однієї четвертої або половини призначеного покарання.

2.3. переведення із колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання до колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання або повернення їх до тих колоній, де вони раніше відбували покарання;

2.4. Переведення засуджених з колоній середнього рівня безпеки чи звичайного житлового приміщення колонії максимального рівня безпеки в приміщення камерного типу колонії максимального рівня безпеки.

3. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими вагітними жінками, матерями годувальницями та жінками які мають дітей віком до 3 років.

4. Правовий статус неповнолітніх засуджених до позбавлення волі та порядок його реалізації.

5. Підстави та порядок переведення неповнолітніх засуджених до виправних колоній та залишення у виховній колонії.

6. Правові підстави та порядок залишення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання в слідчому ізоляторі та виправній колонії максимального рівня безпеки.

7. Особливості порядку та умов відбування покарання у відділенні господарського обслуговування слідчого ізолятора та виправної колонії максимального рівня безпеки.

8. Умови тримання засуджених до довічного позбавлення волі.

9. Права та обов'язки засуджених до довічного позбавлення волі.

Тема дискусії: Особливості виховних колоній

До питання про відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими неповнолітніми в науковому середовищі звертаються дуже часто. Але попри це воно залишається вкрай актуальним і завжди залишає простір для вивчення та вдосконалення. Останнім часом кримінально-виконавчі правовідносини стали однією з основних тем для проведення досліджень і реформування. Усе більше уваги науковці приділяють з'ясуванню мети покарання та кримінально-виконавчої діяльності. Особливо важливим стає визначення мети та алгоритму

діяльності з виконання покарань відносно неповнолітніх. Обумовлено це тим, що молодь є майбутнім держави і від того, як держава ставиться до молоді, залежить, власно кажучи, майбутнє держави. На сьогодні склалися всі передумови для того, щоб зробити крок до якісної зміни ставлення до неповнолітнього засудженого і процесу виконання покарання у виді позбавлення волі щодо такої особи. Неповнолітні відбувають покарання у виді позбавлення волі в спеціальних виховних колоніях, що відрізняються від колоній для дорослих, насамперед, ступенем ізоляції. Ці колонії не мають поділу за рівнями безпеки, в них більш доступні поліпшені умови тримання. Кримінально-виконавчий кодекс України встановлює такі особливості тримання неповнолітніх. Акцентування діяльності з виконання покарань щодо неповнолітніх саме на виховній складовій є основним завданням посадових та службових осіб кримінально-виконавчої служби. Ця ідея закладена законодавцем у механізм правового регулювання виконання покарання у виді позбавлення волі щодо неповнолітніх, про що свідчить навіть назва установ, де такі засуджені відбувають покарання. Ці установи повинні бути орієнтовані на виховання. Особа в неповнолітньому віці більш сприйнятлива, на неї можна здійснювати відповідний корегувальний вплив, її звички і властивості в цьому віці є більш змінюваними, а сама вона легше піддається вихованню, навчанню та корекції. Отже, можна стверджувати, що мета ресоціалізації взагалі є

реальною лише щодо неповнолітнього як особи, властивості якої ще можна змінити.

Шановні студенти, як ви оцінюєте діяльність виховних колоній і чи вони дійсно сприяють перевихованню засуджених до позбавлення волі неповнолітніх?

Теми рефератів

1. Посадові особи, які застосовують заходи заохочення і стягнення до неповнолітніх засуджених, та обсяг їх повноважень.

2. Правові підстави та порядок переведення засуджених із виховної колонії до виправної колонії.

3. Правове регулювання порядку залишення у виховних колоніях засуджених, які досягли вісімнадцятирічного віку.

Тема 13. Правові підстави і порядок звільнення засуджених від відбування покарання.

Соціально-правова допомога, контроль та адміністративний нагляд за особами, звільненими від відбування покарання

План

1. Особливості відбування покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

2. Особливості відбування покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки.

3. Особливості відбування покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки.

4. Зміна умов тримання засуджених до позбавлення волі в межах однієї колонії та шляхом переведення до колонії іншого рівня безпеки.

5. Підготовка до звільнення засуджених до позбавлення волі.

6. Допомога особам звільненим від відбування покарання.

7. Адміністративний нагляд за особами, звільненими від відбування покарання.

8. Здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання умовно-достроково.

9. Організація трудового і побутового влаштування засуджених після звільнення.

10. Надання допомоги та супровід засуджених після звільнення.

11. Порядок встановлення адміністративного нагляду, його вимоги та наслідки їх порушення.

Тема дискусії: Проблемні питання реалізації звільнення від відбування покарання

Інститут звільнення від відбування покарання вже тривалий час виконує важливі завдання у досягненні цілей, що стоять перед кримінальним правом. Зокрема, серед усіх видів звільнення, що передбачені Розділом XII Загальної частини Кримінального кодексу України звільнення від

покарання з випробуванням (далі – звільнення з випробуванням) залишається важливим фактором у протидії злочинності, оскільки часто досягнення цілей, які стоять перед кримінальним правом, можливе без відбування покарання. На переконання більшості вчених, його відбування може стати зайвим, неефективним, зашкодити процесам ресоціалізації особи, яка вчинила злочин. Аналіз статистичних даних за період із 2008 року і до теперішнього часу свідчить про зменшення кількості осіб (зокрема і неповнолітніх), до яких суди застосували звільнення з випробуванням, що пояснюється змінами до КК, КПК у розрізі гуманізації кримінальної відповідальності. Серед інших завдань застосування інституту звільнення з випробуванням є звуження меж кримінально-правової репресії для стимулювання виправлення засудженого, адаптації його до норм соціальної поведінки та вимог дотримання правопорядку. Звільнення від відбування покарання з випробуванням завжди пов'язане зі встановленням у вирокі іспитового строку, що є невід'ємною його ознакою. Одним із несприятливих наслідків є вчинення засудженим упродовж іспитового строку нового злочину. Відповідно до ч. 3 ст. 78 КК суд призначає покарання за новий злочин, а потім приєднує до нього повністю або частково покарання, раніше призначене під час звільнення від відбування покарання з випробуванням (за правилами, визначеними ст. 71 та 72 КК).

Уповноважений орган з питань пробації (далі – орган пробації), що здійснює нагляд за особами, звільненими з випробуванням зобов'язаний виконати ряд дій, спрямованих на звільнення від відбування покарання, або його скасування шляхом звернення до суду з відповідним клопотанням. Однією з проблем реалізації інституту звільнення з випробуванням є відмова судів у задоволенні клопотань органів пробації про звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням іспитового строку, якщо на момент подання такого клопотання наявна інформація про внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань даних про кримінальне правопорушення, вчинене під час іспитового строку.

Шановні студенти, які ще, крім окреслених, можуть виникати проблеми під час реалізації звільнення від відбування покарання та адміністративного нагляду та нагляду за такими особами?

Теми рефератів

1. Надання допомоги засудженим у трудовому та побутовому влаштуванні.
2. Надання допомоги особам, звільнених із місць відбування покарання.
3. Забезпечення засуджених, що звільнені з місць позбавлення волі безкоштовним проїздом до місця проживання або роботи в межах України.

4. Забезпечення звільнених від відбування покарання засуджених одягом і взуттям.

5. Грошова допомога засудженим, які звільняються з місць позбавлення волі.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Що з наведеного НЕ є підставою для виконання/відбування покарання:

- а) вирок суду, який набрав законної сили, інші рішення суду;
- б) закон України про амністію;
- в) акт помилування;
- г) розпорядження суду про вступ вироку в законну силу?

2. Яким кримінально-виконавчим законодавством визначаються порядок та умови виконання та відбування покарань:

- а) тим, що діє на момент засудження, але норми, що пом'якшують порядок відбування покарання, мають зворотню дію;
- б) тим, що діє на момент засудження;
- в) тим, що діє на час виконання та відбування кримінального покарання;
- г) тим, що діє на час виконання та відбування кримінального покарання за умови, що внесені до нього зміни не погіршують становище засуджених?

3. Яким чином у Кримінально-виконавчому кодексі України визначено поняття «виправлення засудженого»:

- а) це результат, який досягається в процесі

виконання/відбування покарання;

б) це процес позитивних змін, які відбуваються в особистості засудженого та створюють у нього готовність до самокерованої правослужняної поведінки;

в) це ознака, на підставі якої проводять застосування заохочувальних норм, передбачених Кримінальним кодексом України;

г) це мета діяльності органів і установ виконання покарань?

4. Цілями кримінально-виконавчої політики України НЕ є:

а) захист інтересів особи, суспільства та держави шляхом створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених;

б) запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами;

в) запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими;

г) запобігання і протидія рецидивній злочинності.

5. Кримінально-виконавче право це:

а) галузь права;

б) інститут права;

в) субінститут права;

г) інститут кримінального права.

6. В якій відповіді наведено положення, що характеризує кримінально-виконавче право як галузь права?

а) система правових норм, встановлена державою згідно з вимогами кримінально-виконавчої політики, для регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі та з приводу виконання (відбування) всіх видів кримінальних покарань;

б) комплексна галузь права, що охоплює норми кримінального та кримінально-процесуального галузей права, що визначають зміст, порядок призначення та виконання кримінальних покарань;

в) комплексна галузь права, що охоплює норми кримінально-процесуального, трудового галузей права, що визначають порядок призначення та виконання покарань, пов'язаних із виправно-трудовим впливом на засудженого;

г) система правових норм, що визначає мету, види, підстави кримінальної відповідальності і покарання, звільнення від нього.

7. В якому з наведених варіантів відповідей названо метод кримінально-виконавчого права:

а) імперативний;

б) статистичний;

в) установчий;

г) дозвільний?

8. Назвіть принцип кримінально-виконавчого права:

- а) з'ясування істини;
- б) презумпції невинуватості;
- в) соціальної справедливості;
- г) свободи від самовикриття, викриття членів сім'ї чи близьких родичів.

9. Що з наведеного є предметом кримінально-виконавчого права:

- а) правове становище суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності на стадії виконання вироку, ухвали, постанови суду;
- б) історія розвитку вітчизняного кримінально-виконавчого законодавства;
- в) процедура вирішення судом у встановленому законом судовому порядку питань, що виникають у зв'язку і під час виконання вироків;
- г) вчення про особу злочинця?

10. В якій із наведених варіантів відповідей найбільш повно визначено підставу виконання і відбування покарання:

- а) вирок суду, який набрав законної сили, а також Закон України про амністію та акт помилування;
- б) вчинення особою злочину;
- в) норма кримінально-виконавчого права;
- г) вирок суду, який набрав законної сили, інші рішення суду, а також Закон України про амністію та акт помилування?

11. Відбування покарання це:

а) забезпечений державним примусом правовий стан засудженого, що настає після того, як обвинувальний вирок суду набрав законної сили, і полягає у підпорядкуванні поведінки засудженого обмеженням прав та свобод, передбачених у КК України відповідними покараннями;

б) свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві;

в) процес позитивних змін, які відбуваються в особистості засудженого та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки;

г) застосування адміністрацією органів та установ виконання покарань до засуджених державного примусу, тобто процедура обмеження їх прав та свобод, які є змістом покарань, визначених КК України.

12. Яка мета кримінально-виконавчого законодавства:

а) відновлення правовідносин, які існували до вчинення злочину;

б) забезпечення правильного застосування закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності й жоден невинний не був покараний;

в) захист інтересів особи, суспільства і держави шляхом створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених, запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами, а також запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими;

г) захист специфічними засобами особи, суспільства і держави від злочинних посягань?

13. Якими є завдання кримінально-виконавчого права:

а) визначення принципів призначення кримінальних покарань;

б) охорона прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві;

в) сприяння викоріненню злочинності;

г) правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина?

14. Якими є завдання кримінально-виконавчого права:

а) регламентація порядку звернення вироку до виконання;

б) запобігання злочинам;

в) регламентація процедури застосування судом умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, допомоги особам, звільненим від відбування покарання, контролю і нагляду за ними;

г) забезпечення правильного застосування закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності й жоден невинний не був покараний?

15. Назвіть положення, що правильно характеризує дію кримінально-виконавчого законодавства в часі:

а) порядок та умови виконання та відбування покарань визначаються та забезпечуються відповідно до законодавства, яке діє на момент винесення вироку;

б) набрання чинності новими нормами кримінально-виконавчого законодавства, що погіршують умови відбування покарання, не тягне за собою погіршення умов відбування покарання відповідними категоріями засуджених, які на цей момент відбували покарання;

в) порядок і умови виконання та відбування покарань визначаються та забезпечуються відповідно до законодавства, яке діє на час виконання та відбування кримінального покарання;

г) порядок і умови виконання та відбування покарань визначаються та забезпечуються відповідно до законодавства, яке діє на момент набрання законної сили обвинувальним вироком суду, яким особу засуджено.

16. Де містяться норми кримінально-виконавчого права:

а) у вироках судів, постановлених з конкретних справ;

б) у Кримінально-виконавчому кодексі України;

в) в актах, що приймаються адміністрацією установ виконання покарань;

г) у Кримінальному кодексі України.

17. У якому році було прийнято чинний КВК України:

а) у 1995 році;

б) у 2002 році;

в) у 2004 році;

г) у 2001 році?

18. Які принципи кримінально-виконавчого права належать до загально правових:

а) законності;

б) демократизму;

в) справедливості;

г) невідворотності виконання і відбування покарань?

19. Які принципи кримінально-виконавчого права належать до міжгалузевих:

а) законності;

б) демократизму;

в) справедливості;

г) невідворотності виконання і відбування покарань?

20. Які принципи кримінально-виконавчого права належать до галузевих:

- а) демократизму;
- б) справедливості;
- в) раціонального застосування примусових заходів і стимулювання правослухняної поведінки;
- г) поєднання покарання із заходами виправного впливу?

21. Які бувають норми кримінально-виконавчого права:

- а) регулятивні;
- б) охоронні;
- в) норми-приписи;
- г) норми-заборони?

22. До числа регулятивних норм НЕ належать:

- а) уповноважувальні
- б) забороняючі;
- в) рекомендаційні;
- г) заохочувальні.

23. Дайте характеристику кримінально-виконавчої політики.

- а) не особлива політика;
- б) особлива політика;
- в) частина єдиної політики держави;

г) галузь права.

24. Зазначте ознаки органів виконання покарань:

а) примусове виконання судових рішень;

б) виключний характер діяльності — виконання покарань;

в) здійснення визначених виконавчо-розпорядчих функцій щодо виконання покарань;

г) основне завдання — виправлення і перевиховання засуджених.

25. В якому з наведених варіантів відповідей названо ознаки установ виконання покарань:

а) здійснення визначених виконавчо-розпорядчих функцій щодо виконання;

б) покарань побудова за принципами територіальності та спеціалізації примусове виконання судових рішень;

в) здійснення визначених управлінських функцій у сфері виконання кримінальних покарань;

г) основне завдання — виправлення і перевиховання засуджених?

26. Органом виконання покарань є:

а) арештні доми;

б) дисциплінарний батальйон;

в) гауптвахти;

г) Державна кримінально-виконавча служба України.

27. Назвіть установи виконання покарань:
- а) Державна пенітенціарна служба України;
  - б) арештні дома;
  - в) територіальні органи управління Державної пенітенціарної служби України;
  - г) Державна виконавча служба.

28. Кримінально-виконавчі установи поділяють на:
- а) виправні центри;
  - б) виховні колонії;
  - в) гауптвахти;
  - г) виправно-трудова колонії.

29. В якій із наведених варіантів відповідей зазначено вид виправної колонії?
- а) колонії-поселення;
  - б) виправно-трудова колонії суворого режиму;
  - в) виправні колонії посиленого режиму;
  - г) виправні колонії середнього рівня безпеки.

30. Яке покарання виконує Державна виконавча служба:
- а) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
  - б) штраф;
  - в) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
  - г) конфіскації майна?

31. Яке покарання виконує орган з питань пробації:

- а) конфіскації майна;
- б) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
- в) службових обмежень для військовослужбовців;
- г) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю?

32. Назвіть функцію органу з питань пробації:

- а) виконання покарання у виді штрафу та конфіскації майна;
- б) здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, а також звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;
- в) виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців встановлення періодичності та днів;
- г) проведення реєстрації засуджених до покарання у виді обмеження волі?

33. Який орган виконує покарання у виді арешту щодо неповнолітніх?

- а) колонії-поселення;
- б) дисциплінарний батальйон;
- в) арештні доми;
- г) тюрми.

34. Який орган виконує покарання у виді арешту:

- а) Державна виконавча служба;
- б) арештні доми;
- в) дисциплінарний батальйон;
- г) гауптвахти?

35. Назвіть функцію військових частин щодо виконання покарань, застосування інших заходів кримінально-виконавчого характеру:

а) здійснення контролю за поведінкою військовослужбовців, засуджених до покарання у виді громадських робіт;

б) виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців, засуджених за злочини невеликої тяжкості;

в) здійснення контролю за поведінкою засуджених військовослужбовців, звільнених від покарання у зв'язку з втратою суспільної небезпеки;

г) здійснення контролю за виконанням покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні щодо засуджених військовослужбовців строкової служби?

36. В арештних домах тримаються:

а) неповнолітні особи, яким на момент постановлення вироку виповнилося 16 років та які засуджені за злочини невеликої тяжкості;

- б) неповнолітні особи, яким на момент постановлення вироку виповнилося 16 років і які засуджені за злочини невеликої або середньої тяжкості;
- в) військовослужбовці, засуджені до арешту;
- г) неповнолітні особи, яким на момент вчинення злочину виповнилося 16 років і які засуджені за злочини невеликої тяжкості.

37. Виправні центри виконують покарання у виді:

- а) позбавлення волі щодо осіб, засуджених за злочини невеликої та середньої тяжкості;
- б) арешту щодо засуджених військовослужбовців;
- в) обмеження волі щодо осіб, засуджених за злочини невеликої та середньої тяжкості;
- г) довічного позбавлення волі.

38. Яка установа виконує покарання у виді позбавлення волі на певний строк:

- а) виправні центри;
- б) колонії-поселення;
- в) арештні дома;
- г) виправні колонії?

39. Яка установа виконує покарання у виді довічного позбавлення волі:

- а) виправні колонії;
- б) колонії-поселення;
- в) кримінально-виконавча інспекція;
- г) арештні дома?

40. Чоловіки, які вчинили злочини з необережності відбувають покарання у:

- а) колоніях-поселеннях;
- б) виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання;
- в) виправних колоніях максимального рівня безпеки;
- г) виправних колоніях загального режиму.

41. Чоловіки, які вперше засуджені до позбавлення волі за злочин невеликої та середньої тяжкості, відбувають покарання у:

- а) виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання;
- б) виправних колоніях середнього рівня безпеки;
- в) колоніях-поселеннях;
- г) виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання.

42. Дайте визначення засудженого:

- а) засуджений як суб'єкт кримінально-виконавчих правовідносин - це фізична осудна особа, яка наділена суб'єктивними правами та має юридичні обов'язки, які встановлені кримінально-виконавчим правом;
- б) засуджений як суб'єкт кримінально-виконавчих правовідносин – це юридична осудна особа, яка наділена суб'єктивними правами та має

юридичні обов'язки, які встановлені кримінально-виконавчим правом;

в) засуджений як суб'єкт кримінально-виконавчих правовідносин – це фізична осудна особа, яка наділена суб'єктивними правами та має юридичні повноваження, які встановлені кримінально-виконавчим правом;

г) засуджений як суб'єкт кримінально-виконавчих правовідносин – це фізична осудна особа, яка наділена суб'єктивними правами та має юридичні обов'язки, які встановлені кримінальним правом.

43. В якій статті КВК зазначені основні права засуджених:

- а) ст. 8 КВК;
- б) ст. 2 КВК;
- в) ст. 3КВК;
- г) ст. 18 КВК?

44. Назвіть одне з фундаментальних прав засуджених:

- а) право на правову допомогу;
- б) право на листування;
- в) право на свободу пересування;
- г) право на матеріальне забезпечення.

45. Продовжіть положення: розмір штрафу щодо повнолітніх осіб визначається судом залежно від тяжкості злочину та з урахуванням майнового стану винного в межах:

а) від десяти до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини Кримінального кодексу України не передбачено вищого розміру штрафу;

б) від тридцяти до п'ятисот установлених законодавством неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

в) від тридцяти до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини Кримінального кодексу України не передбачено вищого розміру штрафу;

г) від тридцяти до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини Кримінального кодексу України не передбачено вищого розміру штрафу.

46. В якому з наведених варіантів відповідей зазначено розмір штрафу, що встановлюється судом щодо неповнолітніх:

а) від десяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини Кримінального кодексу України не передбачено вищого розміру штрафу;

б) від тридцяти до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини Кримінального кодексу України не передбачено вищого розміру штрафу;

в) від тридцяти до п'ятисот установлених законодавством неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

г) до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини кримінального кодексу України не передбачено вищого розміру штрафу?

47. В якому з наведених варіантів відповідей зазначено порядок виконання покарання у виді штрафу:

а) засуджений зобов'язаний сплатити штраф, призначений як основне покарання, у десятиденний строк, визначений державним виконавцем у постанові про відкриття виконавчого провадження;

б) засуджений зобов'язаний сплатити штраф, призначений як додаткове покарання, у десятиденний строк після набрання вироком суду законної сили і повідомити про це відповідний суд шляхом представлення документа про сплату штрафу;

в) засуджений зобов'язаний сплатити штраф у місячний строк після набрання законної сили вироком суду і повідомити про це кримінально-виконавчу інспекцію шляхом представлення документа про сплату штрафу;

г) засуджений зобов'язаний сплатити штраф, призначений як основне покарання, у місячний строк після набрання вироком суду законної сили і повідомити про це відповідний суд шляхом представлення документа про сплату штрафу?

48. Яке майно НЕ підлягає конфіскації:

а) майно, подароване засудженому до набрання законної сили вироком суду, яким його засуджено до покарання у виді конфіскації майна;

б) гроші, цінні папери, інші цінності, включаючи ті, що знаходяться на рахунках і на вкладах чи на зберіганні у фінансових установах;

в) частка засудженого у спільній власності;

г) майно, що належить засудженому на праві приватної власності, необхідне для засудженого та осіб, які перебувають на його утриманні, перелік якого визначається законом України?

49. Безпосереднє оцінювання конфіскованого майна в процесі виконання покарання у виді конфіскації майна провадиться:

а) комісією у складі державного виконавця, представників державних податкових інспекцій, фінансових органів та органів (організацій), які здійснюють розпорядження цим майном;

б) державним виконавцем, якщо вартість майна перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за ринковими цінами, які діють на день проведення оцінювання;

в) державним виконавцем, якщо вартість майна не перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за ринковими цінами, які діють на день проведення оцінки;

г) державним виконавцем у разі оцінки нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних,

морських та річкових суден.

50. На кого покладається проведення індивідуально-профілактичної роботи за місцем проживання засудженого до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю:

- а) на органи внутрішніх справ;
- б) на кримінально-виконавчу інспекцію;
- в) на службу пробації;
- г) на орган, який призначив особу на посаду або надав дозвіл на здійснення діяльності?

51. Яким є максимальний час виконання громадських робіт за 1 день?

- а) громадські роботи виконуються не більше ніж дві години за 1 день;
- б) громадські роботи виконуються не більш ніж три години за 1 день, а неповнолітніми – одна година за 1 день;
- в) виконання громадських робіт обмежено лише загальним часом роботи особи за 1 день та тривалістю робочого тижня;
- г) громадські роботи виконуються не більше ніж чотири години за 1 день, а неповнолітніми – дві години на день.

52. Чи зараховується час відбування засудженим покарання у виді виправних робіт до загального стажу роботи:

а) ні, час відбування засудженим покарання у виді виправних робіт не зараховується в загальний стаж роботи;

б) так, час відбування засудженим покарання у виді виправних робіт зараховується в загальний стаж роботи;

в) час відбування засудженим покарання у виді виправних робіт може бути зарахований у загальний стаж роботи судом в якості заохочення за поданням кримінально-виконавчої інспекції;

г) час відбування засудженим покарання у виді виправних робіт зараховується в загальний стаж роботи кримінально-виконавчою інспекцією у разі відсутності у засудженого випадків порушення порядку відбування покарання?

53. Час щорічної відпустки, що надається особам, засудженим до покарання у виді виправних робіт, до строку відбування покарання:

а) не зараховується за будь-яких умов;

б) зараховується частково;

в) завжди повністю зараховується;

г) може бути зарахований в якості заохочення.

54. Що з наведеного не є ухиленням засудженого від відбування покарання у виді виправних робіт:

а) невиконання встановлених обов'язків;

б) порушення порядку та умов відбування покарання;

- в) вчинення проступку, за який засудженого було притягнуто до адміністративної відповідальності;
- г) допущення впродовж місяця одного прогулу або порушення трудової дисципліни?

55. Засуджені військовослужбовці можуть залучатися до робіт:

- а) із будівництва інженерних споруд із метою метою зміцнення обороноздатності держави;
- б) із прибирання та благоустрою дисциплінарних батальйонів;
- в) із зовнішнього оздоблення населених пунктів;
- г) вони взагалі не залучаються до роботи.

56. Яким покаранням є позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу:

- а) додатковим;
- б) основним;
- в) комбінованим;
- г) змішаним?

57. Яким покаранням є тримання в дисциплінарному батальйоні:

- а) основним;
- б) комбінованим;
- в) змішаним;
- г) додатковим?

58. До якої категорії осіб застосовується арешт:
- а) осіб, які не досягли шістнадцяти років;
  - б) вагітних жінок;
  - в) жінок, які мають дітей віком до семи років;
  - г) осіб, які досягли шістнадцяти років?

59. Арешт за своєю природою подібний до:
- а) позбавлення волі;
  - б) обмеження волі;
  - в) виправних робіт;
  - г) громадських робіт.

60. Засуджені, які відбувають покарання у виді арешту залучаються до робіт на:

- а) безоплатній основі;
- б) платній основі;
- в) на умовах часткового відшкодування;
- г) на добровільній основі.

61. З якого моменту обчислюється строк покарання у виді обмеження волі:

- а) з моменту винесення вироку;
- б) з моменту вступу вироку в законну силу;
- в) з моменту вручення засудженому припису про виїзд до місця відбування покарання;
- г) з дня прибуття і постановки засудженого на облік у виправному центрі?

62. Чи можуть особи, які відбувають покарання у виді обмеження волі, користуватися власним одягом?

а) так, це є правом засудженого до обмеження волі;

б) ні, у\всі особи, які надійшли до виправного центру, забезпечуються одягом встановленого зразка. Такий одяг – один з елементів режиму;

в) можуть, але лише за наявності дозволу адміністрації виправного центру;

г) можуть, але лише під час виїзду за межі виправного центру чи проведення побачень?

63. Засуджені у виправних центрах не мають права:

а) мати портативні персональні комп'ютери та аксесуари до них;

б) мати гроші, цінні речі;

в) мати мобільні телефони та користуватися засобами мобільного зв'язку;

г) доставляти і зберігати на території, де вони проживають, предмети, вироби і речовини, перелік яких визначений нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України.

64. Чи має право власник підприємства, де працює засуджений до обмеження волі, звільнити його з роботи через прогул:

а) так, за умови погодження заяви прокурором;

б) так, бо власник підприємства, де працює засуджений до обмеження волі, керується виключно законодавством про працю;

в) ні, чинний КВК України забороняє звільнення засуджених на цій підставі;

г) так, якщо прогул був допущений без поважної причини?

65. Що з наведеного не входить до переліку заходів заохочення, які можуть застосовуватись до засуджених у виправних центрах:

а) грошова премія;

б) збільшення розміру суми грошей, яку засуджені можуть витратити щомісячно для придбання продуктів харчування та предметів першої потреби;

в) нагородження подарунком;

г) дозвіл на виїзд до близьких родичів за межі виправного центру на святкові, неробочі та вихідні дні?

66. Дайте характеристику обмеження волі як покарання.

а) основне;

б) додаткове;

в) змішане;

г) другорядне.

67. Що з наведеного не належить до законодавчо визначених основних обов'язків засуджених:

а) вставати під час відвідування приміщень установи представниками адміністрації та вітатися з ними;

б) виконувати встановлені законодавством вимоги адміністрації органів і установ виконання покарань;

в) ввічливо ставитися до персоналу, інших осіб, які відвідують установи виконання покарань, а також до інших засуджених;

г) з'являтися за викликом адміністрації органів і установ виконання покарань?

68. Чи можуть бути застосовані заходи фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та неповнолітніх:

а) так, у ряді випадків, зокрема, у разі їх групового нападу або збройного нападу, який загрожує життю та здоров'ю персоналу колонії чи інших осіб, або збройного опору;

б) ні, застосування до зазначених категорій осіб заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї забороняється без винятків;

в) до осіб похилого віку застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї дозволяється у разі їх групового нападу, а щодо неповнолітніх і вагітних жінок – це заборонено без винятків;

г) до неповнолітніх застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї дозволяється у разі їх групового нападу, а стосовно вагітних жінок – це заборонено без винятків?

70. Яку кількість газет і журналів може мати засуджений:

- а) кількість газет і журналів не обмежується;
- б) десять примірників кількості газет і журналів;
- в) до п'яти примірників кількості газет і журналів;
- г) не більше ніж десять примірників журналів, кількість газет не обмежується?

71. Якій категорії засуджених із перелічених дозволяються короткочасні виїзди за межі колонії на території України у зв'язку з винятковими особистими обставинами:

- а) засудженим, які тримаються у дільницях;
- б) засудженим, які тримаються у дільницях ресоціалізації виправних колоній середнього рівня безпеки;
- в) засудженим, які тримаються в дільницях карантину, діагностики і розподілу виправних колоній мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання;
- г) засуджені, які тримаються у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання?

72. Чи повинна адміністрація виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання здійснювати перегляд листування засуджених:

а) так, бо це один із способів забезпечення ізоляції особи;

б) ні, закон не передбачає перегляду листів в установах виконання покарань цього виду;

в) так, закон визнає обов'язковим перегляд листування засуджених;

г) так, якщо в адміністрації колонії є підстави вважати, що в листах будуть зазначені заборонені відомості?

73. Чи може засуджений до позбавлення волі відмовитися працювати на підприємстві установи виконання покарань?

а) так, але лише за наявності згоди адміністрації;

б) ні, не може, бо це є порушенням норм кримінально-виконавчого законодавства щодо обов'язковості праці засуджених;

в) ні, оскільки засуджений повинен сплачувати позов, отже – зобов'язаний і заробляти;

г) так, бо праця – це право, а не обов'язок засудженого?

74. Чи зараховується час роботи засуджених у період відбування ними покарання у виді позбавлення волі у стаж роботи для призначення трудової пенсії:

а) зараховується у повному обсязі;

б) зараховується лише у разі сплати засудженим страхових внесків;

в) не зараховується;

г) зараховується відповідним рішенням суду за наявності клопотання адміністрації органу або установи виконання покарань?

74. Зміна умов тримання не застосовується до засуджених до довічного позбавлення волі, які:

а) засуджені за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів;

б) хворіють на венеричні захворювання;

в) мають не зняті чи не погашені стягнення;

г) мають при собі дітей віком до трьох років.

76. Засуджені до обмеження волі з метою реалізації свого права на участь у політичному житті країни вимагають від адміністрації виправного центру дозволити створити первинну організацію політичної партії. Чи зобов'язана адміністрація задовольнити такі вимоги:

а) не зобов'язана, адже для такого створення у засуджених виникне необхідність виходити з виправного центру, а це може бути здійснено лише у супроводі співробітника виправного центру;

б) право обирати та бути обраним є одним з основних конституційних прав, тому адміністрація зобов'язана задовольнити ці вимоги засуджених, навіть якщо прямо в законі їх реалізація не передбачена;

в) не зобов'язана, адже у виправних центрах діяльність політичних партій забороняється;

г) безумовно зобов'язана?

77. Засуджений до обмеження волі під час роботи на підприємстві виправного центру вчинив умисні дії щодо пошкодження коштовного устаткування цеху, внаслідок чого виробнича лінія була зупинена. На час проведення ремонту устаткування усі інші засуджені які працювали на цій виробничій лінії були усунуті від роботи, і заробітна плата їм не нараховувалась, а адміністрація виправного центру відраховувати кошти за харчування та комунально-побутові послуги продовжила з особових рахунків засуджених. Чи є у засуджених підстави для звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини чи прокуратури:

а) засуджені не мають у цьому разі права звертатися до органів прокуратури чи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, адже відрахування коштів за харчування та комунально-побутові послуги є цілком законним, та передбачено нормами Кримінально-виконавчого кодексу для засуджених до обмеження волі;

б) засуджені мають право оскаржити такі дії адміністрації виправного центру до вказаних органів, навіть якщо вони знали, про те що один з засуджених має бажання пошкодити обладнання;

в) відрахування коштів з особових рахунків у даному випадку є незаконним, адже засуджені були позбавленні можливості працювати, однак засуджені перед подачі скарги до Уповноваженого з прав людини мають подати скаргу до прокуратури, тому одночасно звертатися до двох контролюючих органів помилково;

г) у зв'язку з тим, що на засуджених до обмеження волі під час виконання ними роботи розповсюджуються норми трудового законодавства, адміністрація мала право застосовувати інститут колективної відповідальності до всіх співробітників цього цеху. У зв'язку з цим відрахування коштів за харчування та комунально-побутові послуги є цілком законним?

78. Засуджений до арешту, який не залучався адміністрацією арештного дому до праці, 2 місяці не витрачав гроші для придбання продуктів харчування, які йому надійшли за переказами на особовий рахунок. За 1 день до звільнення він звернувся до адміністрації з бажанням придбати продуктів на суму, що становить 130 % від мінімального розміру заробітної плати, однак адміністрація арештного дому відмовила. Яку відповідь повинна надати адміністрація:

а) адміністрація повинна відмовити у задоволенні прохання, адже засуджені до арешту, які не залучаються до праці, не можуть витратити гроші для придбання продуктів харчування;

б) адміністрація повинна задовольнити прохання, адже засуджений має право витратити до 130 % від мінімального розміру заробітної плати за 1 місяць для придбання продуктів харчування, якщо він декілька місяців ці кошти не витрачав;

в) адміністрація повинна відмовити, бо засуджені не мають право звертатися з подібними

клопотанням безпосередньо перед звільненням (адміністрація не матиме часу на його виконання);

г) адміністрація повинна відмовити, бо засудженому до арешту надається право витратити гроші розміром до 50 % від мінімального розміру заробітної плати за 1 місяць для придбання продуктів харчування, тому такі вимоги засудженого є незаконними?

79. Чи мають право уповноважені представники міського голови обласного центру безперешкодно відвідувати будь-які установи виконання покарань у межах даної області для здійснення контролю та проведення перевірок ?

а) так, мають, але не більше ніж 2 особи одночасно;

б) ні, право відвідувати має лише міський голова особисто;

в) так, мають, але лише у робочій час;

г) так, вони мають право в будь-який час доби, без спеціального дозволу відвідувати лише установи виконання покарання, що розміщені на території відповідної міської ради?

80. Неповнолітнього у день звільнення з виховної колонії не зустріли батьки. Як повинна вчинити адміністрація установи:

а) залишити дитину у кімнатах тривалих побачень чи іншому приміщенні до приїзду батьків, зв'язатися з батьками;

б) забезпечити супровід неповнолітнього до місця проживання;

в) викликати працівників кримінальної міліції у справах дітей та передати неповнолітнього під їх опіку;

г) звернутися до районної служби у справах дітей та передати їм неповнолітнього?

81. Чи повинна адміністрація установи задовольнити прохання засудженого про його харчування виключно продуктами, отриманими у посилках (передачах) із мотивів неможливості вживання приготовленої у колонії їжі через належність до вегетаріанців:

а) повинна дозволити, бо харчування в їдальні колонії – це не обов'язок засудженого;

б) повинна відмовити, бо всі особи в місцях позбавлення волі повинні дотримуватися режиму, до якого входить і час приймання їжі;

в) повинна дозволити лише у разі, якщо засудженому це не заборонить лікар;

г) повинна відмовити, оскільки адміністрація повинна слідкувати за харчуванням та станом здоров'я засуджених?

82. Засуджений звернувся до адміністрації колонії з проханням про заміну трьох короткострокових побачень одним тривалим. Як повинна вчинити адміністрація?

а) дозволити, бо побачення – це право засудженого і він обирає форму його реалізації;

б) відмовити, бо закон дозволяє заміну лише тривалих побачень короткостроковими;

в) відмовити, бо таким чином кількість побачень буде необґрунтовано зменшене, а це є неприпустимим, бо посилить ізоляцію особи;

г) дозволити лише якщо засуджений стає на шлях виправлення і не має порушень режиму?

83. Адміністрація колонії стягнула з засудженого, який вчинив членушкодження (на знак протесту проти бездіяльності адміністрації установи), витрати на його лікування. Чи було в адміністрації право так вчинити:

а) так, таке право було, бо засуджені також повинні відшкодувати збитки, заподіяні колонії, і додаткові витрати, пов'язані з лікуванням засудженого, який навмисно заподіяв собі тілесні ушкодження;

б) такого права не було, бо медична допомога повинна надаватися в місцях позбавлення волі безкоштовно;

в) таке право було лише у разі доведення неправомірності скарг засудженого на бездіяльність адміністрації;

г) такого права не було, бо членушкодження спровоковане бездіяльністю адміністрації?

84. Чи може адміністрація установи виконання покарань притягнути особу, що тримається у

приміщенні камерного типу, до дисциплінарної відповідальності у разі категоричної відмови виходити на щоденну прогулянку:

а) так, бо усі особи в місцях позбавлення волі повинні дотримуватись режиму, до якого входить і час прогулянки;

б) лише у разі, якщо засудженому прогулянку не заборонив лікар;

в) ні, прогулянка – це не обов'язок засудженого;

г) може, але лише за умови, що засуджений тривалий час відмовлявся від прогулянки?

85. Засуджений Н. подарував засудженому П. на день народження книгу віршів Ліни Костенко, яка знаходилась у його власності. Адміністрація установи застосувала за це до засудженого Н. дисциплінарне стягнення. Чи правомірні дії адміністрації (оберіть обґрунтування):

а) так, бо читання віршів і книжок може здійснюватися виключно у бібліотеці;

б) так, бо засуджений Н. не мав права зберігати книгу;

в) так, бо засуджений Н. не мав права дарувати речі, що є у його особистому користуванні;

г) ні, бо засуджені не позбавляються права власності й розпорядження особистими речами?

86. Після закінчення якого строку з дня відбуття стягнення засуджений визнається таким, який не має стягнення?

а) шість місяців;

б) один рік;

в) три місяці;

г) це питання вирішується окремою постановою начальника колонії індивідуально для кожного засудженого?

87. Засуджену жінку, яка має дитину в будинку дитини при виправній колонії, проте не проживає спільно з нею, за вживання спиртних напоїв поміщено до дисциплінарного ізолятору на 10 діб. Чи є накладення цього виду стягнення правомірним:

а) так, бо вчинене порушення належить до категорії злісних;

б) так, оскільки у будинку дитини дитина перебуває під контролем адміністрації;

в) ні, бо жінки, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, до дисциплінарного ізолятору не поміщуються ні за яких умов;

г) ні, бо до жінок стягнення у виді поміщення до дисциплінарного ізолятору може бути застосоване лише у разі вчинення групового нападу або групової втечі?

88. Яка вимога є першою серед вимог режиму:

а) ізоляція;

б) нагляд;

в) виконання покладених на засуджених обов'язків, реалізацію прав засуджених, їх законних інтересів;

г) забезпечення зміни умов тримання засудженого?

89. Оберіть визначення поняття «виправлення засудженого» відповідно до ст. 6 Кримінально-виконавчого кодексу України:

а) результат, який досягається в процесі виконання покарання;

б) процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки;

в) ознака, на підставі якої проводиться застосування заохочувальних норм, передбачених КК України;

г) мета діяльності органів і установ виконання покарань.

90. До кількості основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених не належить:

а) громадський вплив;

б) спільна робота персоналу органів та установ виконання покарань і вільнонайманих працівників;

в) навчання засуджених;

г) режим виконання-відбування покарання.

91. Як тлумачиться термін «ресоціалізація» відповідно до положень Кримінально-виконавчого кодексу України:

а) ресоціалізація – свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві;

б) ресоціалізація – активне пристосування індивіда до умов середовища і результат цього процесу;

в) ресоціалізація – процес засвоєння особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві;

г) ресоціалізація – процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки?

92. Виправні колонії поділяються на колонії:

а) мінімального, середнього і максимального рівнів безпеки;

б) загального, посиленого та суворого режиму;

в) мінімального, середнього і максимального режиму;

г) відкритого типу (колонії-поселення та дільниці) та закритого типу (дільниці ресоціалізації).

93. Засуджені до якого покарання тримаються у виховних колоніях:

а) засуджені до позбавлення волі неповнолітні;

б) неповнолітні, яким призначене покарання у виді позбавлення чи обмеження волі;

в) неповнолітні, засуджені до позбавлення волі та арешту;

г) неповнолітні, яким призначене покарання у виді позбавлення чи обмеження волі, а також арешту?

94. Яка категорія засуджених може бути направлена у виправну колонію максимального рівня безпеки засуджених до позбавлення волі для роботи з господарського обслуговування:

а) засуджені вперше за тяжкі злочини;

б) вперше засуджені до позбавлення волі за злочини невеликої або середньої тяжкості чи необережні тяжкі злочини;

в) неодноразово засуджені особи;

г) вперше засуджені до позбавлення волі за особливо тяжкі злочини?

95. Жінка, звільнена від відбування покарання з випробуванням, під час іспитового строку завагітніла. Після народження дитини вона повністю ігнорувала виклики кримінально-виконавчої інспекції, посилаючись на те, що до досягнення дитини трирічного віку вона звільняється від обов'язку з'являтися за викликом кримінально-виконавчої

інспекції. Чи може у такому разі кримінально-виконавча інспекція ініціювати привід засудженої:

а) дії жінки є законними. До досягнення дитини трирічного віку кримінально-виконавча інспекція не має права викликати жінку, тому привід її буде порушенням закону;

б) засуджена зобов'язана з'являтися за викликом до кримінально-виконавчої інспекції, тому інспекцією може бути внесено подання до органу внутрішніх справ щодо здійснення приводу;

в) кримінально-виконавча інспекція може звернутись до суду для притягнення засудженої до кримінальної відповідальності;

г) ні не може, адже до засуджених звільнених від відбування з випробуванням не може бути застосовано привід?

96. Коли повинен бути звільнений засуджений, щодо якого у суботу ввечері (о 19-00) надійшло подання суду про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання:

а) у неділю, наступного дня;

б) у цей самий день;

в) у найближчий робочий день, тобто, в понеділок;

г) після закінчення 7 діб на оскарження цього рішення?

97. Назвіть дату звільнення засудженого до 1-го року позбавлення волі, строк покарання щодо якого починається з 9 квітня 2018 року:

- а) 8 квітня 2019 року;
- б) 9 квітня 2019 року;
- в) 10 квітня 2019 року;
- г) 7 квітня 2019 року?

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Кримінально-виконавча політика України.
2. Кримінально-виконавче право і кримінально-виконавче законодавство України.
3. Поняття, предмет і метод кримінально-виконавчого права.
4. Принципи кримінально-виконавчого права.
5. Кримінально-виконавче законодавство України.
6. Норми кримінально-виконавчого права.
7. Кримінально-виконавчі правовідносини.
8. Соціальне призначення та завдання органів і установ виконання покарань.
9. Види органів і установ виконання покарань.
10. Державна кримінально-виконавча служба України.
11. Взаємодія органів та установ виконання покарань з іншими правоохоронними органами.
12. Поняття кримінально-виконавчих правовідносин та їх особливості.
13. Основні елементи (склад) кримінально-виконавчих правовідносин.
14. Порядок та умови виконання майнових покарань (штраф, конфіскація майна).
15. Порядок та умови виконання покарання у виді штрафу.
16. Порядок та умови виконання покарання у виді конфіскації майна.

17. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

18. Порядок та умови виконання покарання у виді громадських та виправних робіт.

19. Порядок та умови виконання покарання у виді обмеження волі.

20. Виконання покарання у виді позбавлення службових обмежень для військовослужбовців.

21. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

22. Загальна характеристика призначення та виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні.

23. Порядок виконання та умови відбування покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні.

24. Загальні положення про покарання у виді арешту .

25. Порядок та умови виконання покарання у виді арешту.

26. Поняття покарання у виді обмеження волі.

27. Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.

28. Загальна характеристика попереднього ув'язнення.

29. Особливості тримання ув'язнених під варту в слідчих ізоляторах.

30. Підстави та порядок приймання в слідчий ізолятор.

31. Розміщення в слідчих ізоляторах.

32. Режим тримання ув'язнених в слідчих ізоляторах і засоби його забезпечення.

33. Правове положення осіб, які тримаються у слідчому ізоляторі.

34. Надання побачень особам, взятим під варту.

35. Листування осіб, взятих під варту.

36. Заходи заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, взятих під варту.

37. Підстави й порядок звільнення осіб, взятих під варту.

38. Поняття класифікації засуджених до позбавлення волі, її значення та критерії.

39. Визначення виду кримінально-виконавчої установи засудженим.

40. Направлення, приймання та облік засуджених до позбавлення волі в кримінально-виконавчих установах.

41. Структурні дільниці виправних та виховних колоній.

42. Поняття, зміст та основні функції режиму позбавлення волі в кримінально-виконавчих установах.

43. Основні вимоги та елементи режиму позбавлення волі у кримінально-виконавчих установах.

44. Засоби забезпечення режиму в колоніях.

45. Зміна умов тримання засуджених у колоніях.

46. Праця як основний засіб виправлення та ресоціалізації засуджених.

47. Форми організації праці. Умови та оплата праці засуджених, тривалість робочого часу і його облік.

48. Основні напрями, форми й методи соціально-виховної роботи з засудженими.

49. Заходи стягнення та порядок їх застосування до осіб, позбавлених волі.

50. Виправні колонії мінімального та середнього рівнів безпеки.

51. Виправні колонії максимального рівня безпеки.

52. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.

53. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими неповнолітніми.

54. Загальні положення виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.

55. Порядок та умови виконання й відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.

56. Правові підстави і порядок звільнення засуджених від відбування покарання.

57. Правові підстави та порядок звільнення засуджених за Законом України «Про амністію» та за актом помилування.

58. Порядок звільнення за законом про амністію.

59. Порядок звільнення за актом про помилування.

60. Правові підстави й порядок умовно-дострокового звільнення та звільнення засудженого за хворобою.

61. Умовно-дострокове звільнення.

62. Порядок звільнення за хворобою.

63. Соціальна допомога і адміністративний нагляд за особами, звільненими від відбування покарання.

64. Соціальна допомога особам, звільненими від відбування покарання.

65. Адміністративний нагляд за особами, звільненими від покарання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України : від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Про національну поліцію : Закон України від 2 червня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24 січ. 1995 р. № 20/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 6. Ст. 35. (У ред. від 12.10.2010 р.).
5. Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20 трав. 2015 р. № 276. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.
6. Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні : Указ Президента України від 24.05.2011 р. № 597/2011. URL: <http://president.gov.ua>.
7. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15.11.2001 р. № 2789-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 10. Ст. 70. (У ред. на 01.01.2015 р.).

8. Про запобігання корупції : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2014. № 49, Ст. 2056

9. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2018-2020 роки : Проект закону України від 26.04.2018 р. № 8324. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6F800A.htm.

10. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 47. Ст. 2051.

11. Про національну програму правової освіти населення : Указ Президента України від 18 жовтня 2001 року № 992/2001. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=992%2F2001>.

12. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173): від 27.01.1999 р. // Офіційний вісник України. 2006. № 44. Ст. 2939.

13. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2–3. Ст. 12.

14. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2–3.

17. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20 травня

Наукова література

1. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодед та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. Харків : Право, 2011. 328 с.

2. Конспект лекцій з кримінально-виконавчого права / М. В. Романов; ГО «Харківська правозахисна група». Харків : ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 256 с.

3. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Харків : Право, 2016. 158 с.

4. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін. ; за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 480 с.

5. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. за ред. В. М. Бесчастного. Київ : Знання, 2007. 286 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт МВС України. URL:
<http://mvs.gov.ua>

2. Офіційний сайт Держкомстату. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України. URL:
<http://www.ivpz.org>.

4. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL:
<http://portal.rada.gov.ua>.

5. Інформаційні ресурси мережі Інтернет. URL:
наприклад www.liga.net.